

RAHOITUSVÄLINEIDEN MARKKINAT DIREKTIIVI II

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
2	SIJOITUSPALVELUIDEN TARJOAMISESTA JA SIJOITUSTOIMINNASTA	3
2.1	<i>Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa.....</i>	7
2.2	<i>Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen Suomeen sekä ulkomaisen ETA-luottolaitoksen palvelujen tarjoaminen Suomeen .....</i>	8
3	TOIMINTAEDELLYTYKSET, HALLINTO JA OHJAUS SEKÄ TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN	9
3.1	<i>Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset toimintaedellytykset ja talouden vakauden valvonta.....</i>	9
3.2	<i>Huomattavan omistusosuuden hankinta ja luovutus .....</i>	10
3.3	<i>Hallinto- ja ohjausjärjestelmät .....</i>	10
3.4	<i>Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestäminen.....</i>	11
3.5	<i>Algoritminen kaupankäynti ja suora sähköinen markkinoillepääsy .....</i>	17
3.6	<i>Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely .....</i>	19
3.7	<i>Menettelytavat asiakassuhteessa.....</i>	22
3.8	<i>Salassapito ja asiakkaan tunteminen.....</i>	39
3.9	<i>Sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen ulkomaille .....</i>	39
3.10	<i>Vahingonkorvaussäännökset.....</i>	40
4	RAHOITUSVÄLINEIDEN MARKKINAPAIKAT	40
4.1	<i>Rahoitusvälineiden markkinat direktiivin kattamat markkinapaikkatyypit ja niihin liittyvät palvelut.....</i>	40
4.2	<i>Säännellyn markkinan ylläpitäminen.....</i>	42
4.3	<i>Säännellyn markkinan toiminnan järjestäminen.....</i>	42
4.4	<i>Monenkeskiseen ja organisoituun kaupankäyntijärjestelmään sovellettavat vaatimukset.....</i>	49
4.5	<i>Pk-yritysten kasvumarkkina.....</i>	53
5	KAUPANKÄYNNIN LÄPINÄKYVYYS JA RAPORTOINTIPALVELUT	53
5.1	<i>Rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyysvaatimukset.....</i>	53
5.2	<i>Oikeus tarjota raportointipalveluja .....</i>	55
5.3	<i>Raportointipalvelun tarjoajan toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset .....</i>	55
6	SALASSAPITOVELVOLLISUUS JA ERITYISET TOIMIVALTUUDET	56
7	JOUKKORAHOITUKSEEN LIITTYVIÄ NÄKÖKOHTIA.....	56

1 JOHDANTO

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi II (MiFID II) muuttaa muun muassa sijoituspalveluiden tarjontaan ja kaupankäyntiin liittyviä menettelytapoja. Lainsäädäntö ottaa huomioon viime vuosina yleistyneet uudet rahoitusvälineet, kuten strukturoidut talletukset ja toisaalta laajentaa sääntelyn kattamaan myös perinteisempiä rahoitusvälineitä, jotka eivät aiemmin olleet sääntelyn piirissä, kuten johdannaiset tai hyödykkeet. Myös uudentyypiset markkinapaikat, kuten joukkorahoitus tai PK-yritysten markkinapaikat, on otettu huomioon organisoidun markkinapaikan käsitteen alla. Myös menettelytapojen periaatteet ovat samat kuin nykyisessä lainsäädännössä, mutta sääntelyyn sisältyy merkittäviä muutoksia, kuten mm. kohdemarkkinoiden määrittely, tuotehallinnon organisoimiseen liittyvät seikat ja palkkiopalautuksiin liittyvät tarkennukset.

Rahoitusvälineiden markkinat direktiivin valmistelu aloitettiin vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen. Se pyrkii vastaamaan markkinoilla havaittuihin epäkohtiin, kehittämään sijoittajansuojaa ja parantamaan rahoitusjärjestelmän vakautta. Uusi direktiivi ja samanaikaisesti annettu Rahoitusvälineiden markkinat -asetus (MiFIR) kumoavat vuonna 2007 voimaan tulleen Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi I:n.

2 SIOITUSPALVELUIDEN TARJOAMISESTA JA SIOITUSTOIMINNASTA

MiFID II-sääntelyä sovelletaan liiketoimintaan, jossa tarjotaan sijoituspalvelua tai harjoitetaan sijoitustoimintaa. Sääntelyn soveltamisalasta on kuitenkin tehty useita poikkeuksia. Sääntelyä ei muun muassa sovelleta, jos palvelua tarjotaan vain samaan konserniin kuuluvalla yhtiöllä, toimintaa harjoitetaan pääasiallisen liiketoiminnan oheistoimintana, toimintaa harjoitetaan satunnaisesti muun säännellyn liike- tai ammattitoiminnan ohessa taikka kauppaa käydään omaan lukuun eikä samalla tarjota muuta sijoituspalvelua, jollei kyseessä ole markkinatakaaja tai säännellyn markkinan (pörssi) tai monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän (esim. First North) jäsen suoraan tai sähköisesti. Sääntelyä ei myöskään sovelleta, jos liiketoiminnan harjoittaja tarjoaa sijoitusneuvontaa muun ulkopuolisen ammattitoiminnan yhteydessä edellyttäen, ettei sijoitusneuvonta ole maksullista.

Sääntelyn sijoituspalvelua ja sijoittamista käsittelevät osat eivät koske:

- Valtiokonttoria, Euroopan keskuspankkia, Suomen Pankkia, kansallisia keskuspankkeja
- sijoitusrahastolaisissa tarkoitettuja rahastoyhtiöitä ja säilytisyhteisöjä eikä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuja vaihtoehtorahastojen hoitajia, niiden säilytisyhteisöjä, erityisiä säilytisyhteisöjä ja omaisuudenhoitajia
- henkilöstörahastoja
- vakuutusyhtiöitä ja vakuutusyhdistyksiä
- eläkesäätiöitä eikä eläkekassoja
- päästökauppalaisissa tarkoitettuja toiminnanharjoittajia, jotka päästöoikeuksilla kauppaa käydessään eivät toteuta asiakastoimeksiantoja eivätkä tarjoa muita sijoituspalveluja.

Useimpia edellä mainittuja toimintoja koskee oma erityinen sääntelynsä, joka määrittää toiminnan järjestämiseen ja menettelytapoihin liittyvät seikat.

Tätä lakia ei sovelleta henkilöihin, jotka:

- ainoastaan vastaanottavat ja välittävät arvopapereita tai muita yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevia toimeksiantoja tai tarjoavat kyseisiin rahoitusvälineisiin liittyvää sijoitusneuvontaa edellyttäen, että toimeksiantoja voidaan välittää ainoastaan luottolaitokselle, rahastoyhtiölle, sijoituspalveluyritykselle tai vaihtoehtorahastojen hoitajalle
- tarjoavat yksinomaan hyödykkeisiin, päästöoikeuksiin tai niiden johdannaisiin liittyviä sijoituspalveluja ainoana tarkoituksenaan suojata asiakkaidensa kaupalliset riskit, jos nämä asiakkaat ovat yksinomaan paikallisia sähköalan yrityksiä tai maakaasualan yrityksiä, edellyttäen, että näillä asiakkailla on yhteisesti hallussaan 100 prosenttia kyseisten henkilöiden pääomasta tai äänioikeuksista, ne käyttävät yhteistä määräysvaltaa ja jos ne tarjoavat kyseiset sijoituspalvelut itse
- tarjoavat yksinomaan päästöoikeuksiin tai niiden johdannaisiin liittyviä sijoituspalveluja ainoana tarkoituksenaan suojata asiakkaidensa kaupalliset riskit, jos nämä asiakkaat ovat yksinomaan kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan toiminnanharjoittajia, edellyttäen, että näillä asiakkailla on yhteisesti hallussaan 100 prosenttia kyseisten henkilöiden pääomasta tai äänioikeuksista, ne käyttävät yhteistä määräysvaltaa ja, jos ne tarjoavat kyseiset sijoituspalvelut itse.

Edellä tarkoitetut henkilöt eivät saa pitää hallussaan asiakkaansa rahoitusvälineitä tai rahavaroja (asiakasvarat), eikä heillä saa olla velkaa asiakkaalleen. Kyseisillä henkilöillä on oltava niiden toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen Finanssivalvonnan riittäväksi arvioima ammatillinen vastuuvakuutus. Vakuutuksenantajalla on oltava kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (ETA-valtiossa), jollei Finanssivalvonta hakemuksesta myönnä tästä poikkeusta.

Palveluja saa tarjota Suomesta ETA-alueelle, jollei sitä ole toisessa ETA-valtiossa kielletty tai rajoitettu. Kolmansista maista säädetään erikseen. Henkilön on sijoituspalveluita tarjotessaan annettava asiakkaalle selkeät tiedot siitä, että palvelun tarjoajaan ei sovelleta kaikkia laissa asetettuja ammattipätevyys-, toiminnan järjestämis- ja menettelytapasäännöksiä.

Sääntelyssä sijoituspalveluyrityksellä tarkoitetaan suomalaista osakeyhtiötä tai eurooppayhtiötä, jolla on lain mukainen toimilupa tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa.

Rahoitusvälineiden markkinat sääntelyn keskeisimpiä käsitteitä on rahoitusvälineen käsite, jolla tarkoitetaan:

- arvopaperimarkkinalain tarkoittamaa arvopaperia
- yhteissijoitusyrityksen osuutta ja rahamarkkinälinettä
- optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on arvopaperi, valuutta, korko, tuotto, päästöoikeus, toinen johdannaissopimus, rahoitusmarkkinoihin liittyvä indeksi tai muu tunnusluku ja joka voidaan toteuttaa luovuttamalla kohde-etuus tai tilittämällä sen nettoarvo
- optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka on toteutettava tai voidaan toteuttaa nettoarvon tilityksellä jonkin osapuolen niin halutessa muutoin kuin maksukyvyttömyyden vuoksi tai sopimuksen päättyessä muusta syystä
- optiota tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka voidaan toteuttaa kohde-etuus luovuttaen, kun sillä käydään kauppaa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai organisoidussa

kaupankäyntijärjestelmässä lukuun ottamatta tukkutason energiatuotetta, jolla käydään kauppaa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä, ja joka on toteutettava kohde-etuus luovuttaen

- optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka voidaan toteuttaa kohde-etuus luovuttaen, jos johdannaissopimusta ei ole tarkoitettu kaupallisiin tarkoituksiin ja se on muiden johdannaissopimusten kaltainen
- luottoriskin siirtoon tarkoitettua johdannaissopimusta
- hinnanerosopimusta
- optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena ovat ilmastonvaihtelut, kuljetusmaksut, inflaatioasteet tai muut viralliset taloustilastot ja joka on toteutettava tai voidaan toteuttaa nettoarvon tilityksellä, jonkin osapuolen niin halutessa muutoin kuin maksukyvyttömyyden vuoksi tai sopimuksen päättyessä muusta syystä, sekä muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena ovat edellä tässä pykälässä mainitsemattomat varat, oikeudet, velvollisuudet, indeksit ja muut tunnusluvut ja joka on muiden johdannaissopimusten kaltainen, kun otetaan huomioon ainakin se, käydäänkö sillä kauppaa kaupankäynnistä säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä
- päästöoikeutta, joka on tunnustettu kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan vaatimuksia vastaavaksi sekä vastavuoroisesti yhteisön järjestelmän ja muiden kasvihuonekaasujen päästökauppajärjestelmien välillä.

Sijoituspalvelulla tai sijoitustoiminnalla tarkoitetaan:

- rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä (toimeksiantojen välittäminen)
- rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen toteuttamista asiakkaan lukuun (toimeksiantojen toteuttaminen)
- omaa pääomaa vastaan tapahtuvaa kaupankäyntiä, jonka tuloksena on yhtä tai useampaa rahoitusvälinettä koskevien liiketoimien toteuttaminen (kaupankäynti omaan lukuun);
- rahoitusvälineiden hoitamista asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen nojalla siten, että päätösvalta sijoittamisesta on annettu kokonaan tai osittain toimeksiannon saajalle (omaisuudenhoito);
- yksilöllisen suosituksen antamista asiakkaalle tiettyä rahoitusvälinettä koskevaksi liiketoimeksi (sijoitusneuvonta);
- rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun tai myynnin järjestämistä antamalla siihen liittyvä merkintä- tai ostositoumus (liikkeeseenlaskun takaaminen);
- rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun tai myynnin järjestämistä ilman merkintä- tai ostositoumuksen antamista (liikkeeseenlaskun järjestäminen);
- rahoitusvälineiden kaupankäynnin järjestämistä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä (monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen);
- joukkovelkakirjojen, strukturoitujen rahoitustuotteiden, päästöoikeuksien tai johdannaissopimusten kaupankäynnin järjestämistä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetussa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä (organisoidun kaupankäynnin järjestäminen).

Säätelyssä ammattimaisella asiakkaalla tarkoitetaan:

- rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittavaa tai säänneltyä yhteisöä ja siihen rinnastettavaa ulkomaista viranomaisvalvonnassa olevaa:
  - sijoituspalveluyritystä
  - luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua luottolaitosta

- sijoitusrahastolaissa tarkoitettua rahastoyhtiötä ja säilytisyhteisöä sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettua vaihtoehtorahastojen hoitajaa, säilytisyhteisöä ja erityistä säilytisyhteisöä
- kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettua pörssiä
- arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta, ulkomaista arvopaperikeskusta sekä keskusvastapuolta
- vakuutusyhtiölaissa tarkoitettua vakuutusyhtiötä
- työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa tarkoitettua työeläkevakuutusyhtiötä, eläkesäätiölaissa tarkoitettua eläkesäätiötä ja vakuutuskassalaissa tarkoitettua eläkekassaa
- EU:n vakavaraisuusasetuksessa tarkoitettuja paikallisia yrityksiä;
- hyödykkeitä ja hyödykejohtannaisia omaan lukuunsa ostavaa ja myyvää yritystä
- muuta yhteisösijoittajaa
- suuryritystä, joka täyttää viimeksi päättyneeltä täydeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen mukaan vähintään kaksi seuraavista vaatimuksista:
  - taseen loppusumma on vähintään 20 000 000 euroa
  - liikevaihto on vähintään 40 000 000 euroa
  - omat varat ovat vähintään 2 000 000 euroa
- Suomen valtiota, Valtiokonttoria, Ahvenanmaan maakuntaa, ulkomaista valtiota ja osavaltiota sekä valtionvelkaa hoitavaa ulkomaista toimielintä
- Euroopan keskuspankkia, Suomen Pankkia ja siihen rinnastettavaa ulkomaista keskuspankkia sekä Kansainvälistä valuuttarahastoa, Maailmanpankkia ja niihin rinnastettavaa muuta kansainvälistä yhteisöä tai organisaatiota
- yhteisösijoittajaa, jonka pääasiallisena toimialana on rahoitusvälineisiin sijoittaminen
- muuta asiakasta, jota sijoituspalveluyritys kohtelee ammattimaisena asiakkaana.

Sijoituspalveluyritys voi kohdella muuta asiakasta tämän omasta pyynnöstä ammattimaisena asiakkaana, jos se arvioi, että asiakkaalla on valmiudet tehdä itsenäisiä sijoituspäätöksiä ja ymmärtää niihin liittyvät riskit ja jos asiakas lisäksi täyttää vähintään kaksi seuraavista vaatimuksista:

- asiakas on toteuttanut huomattavan suuria liiketoimia kyseisillä markkinoilla keskimäärin kymmenen kertaa neljännesvuodessa neljän viimeksi kuluneen vuosineljänneksen aikana
- asiakkaan sijoitusvarallisuuden arvo on yli 500 000 euroa
- asiakas työskentelee tai on työskennellyt rahoitusallalla ammattimaisesti vähintään vuoden tehtävässä, joka edellyttää tietämystä suunnitelluista liiketoimista ja palveluista.

Tässä laissa ei-ammattimaisella asiakkaalla tarkoitetaan muuta asiakasta kuin edellä tarkoitettua ammattimaista asiakasta.

Hyväksyttävällä vastapuolella tarkoitetaan asiakasta tai yritystä, joka on antanut suostumuksensa siihen, että sitä kohdellaan hyväksyttävänä vastapuolena.

Algoritmisella kaupankäynnillä tarkoitetaan rahoitusvälineillä tapahtuvaa kaupankäyntiä, jossa tietokonealgoritmi määrittää automaattisesti toimeksiantojen yksittäisiä tekijöitä.

Huippunopealla algoritmisella kaupankäyntimenetelmällä tarkoitetaan mitä tahansa algoritmista kaupankäyntimenetelmää, jolle ovat ominaisia:

- infrastruktuuri, jolla pyritään minimoimaan verkkoon liittyvä ja muuntyyppinen viive ja joka sisältää vähintään yhden seuraavista toimeksiantojen algoritmista kirjausta koskevista palveluista: erilaiset konesalipalvelut tai huippunopea suora sähköinen markkinoillepääsy
- järjestelmän määrittämä toimeksiantojen käynnistäminen, tuottaminen, reitittäminen tai toteuttaminen siten, että ihminen ei osallistu yksittäisiin liiketoimiin tai toimeksiantoihin

- korkea päivänsisäinen viestimäärä, joka koostuu toimeksiannoista, hintatarjouksista tai peruutuksista.

Suoralla sähköisellä markkinoillepääsillä tarkoitetaan järjestelyä, jossa kauppapaikan jäsen tai osapuoli taikka asiakas antaa henkilölle luvan käyttää sen kaupankäyntikoodia, niin että henkilö voi välittää rahoitusvälineeseen liittyviä toimeksiantoja sähköisesti suoraan kauppapaikkaan.

2.1 Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa

Sijoituspalvelua saa tarjota tai sijoitustoimintaa saa harjoittaa asiaan kuuluvan toimiluvan saanut yritys sekä ulkomainen yritys, jolla on lupa tai oikeus sijoituspalvelujen tarjoamiseen tai sijoitustoiminnan harjoittamiseen Suomessa.

Rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä sekä sijoitusneuvontaa saa tarjota toimiluvan saanut elinkeinonharjoittaja. Yksityiselle elinkeinonharjoittajalle, tai oikeushenkilölle, jota johtaa yksi luonnollinen henkilö, myönnettävän toimiluvan edellytyksenä on, että käytössä on vaihtoehtoisia järjestelyitä, joilla varmistetaan kyseisen elinkeinonharjoittajan tai oikeushenkilön järkevä ja vakaa hoito sekä sen asiakkaiden etujen ja markkinoiden eheyden asianmukainen huomioiminen. Kyseisen elinkeinonharjoittajan ja luonnollisen henkilön on oltava:

- riittävän hyvämaineinen
- hänellä on oltava riittävä tietämys, taidot ja kokemus
- hänen on käytettävä riittävästi aikaa tehtäviensä hoitamiseen.

Lisäksi sijoituspalvelua saa tarjota tai sijoitustoimintaa saa harjoittaa suomalainen ja ulkomainen luottolaitos siten kuin luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetään, suomalainen rahastoyhtiö ja ulkomainen ETA-rahastoyhtiö siten kuin sijoitusrahastolaissa säädetään sekä suomalainen ja ulkomainen vaihtoehtorahastojen hoitaja siten kuin vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa säädetään.

Monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntiä saa järjestää kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettu pörssi.

Sijoituspalveluyritys saa myönnetyn toimiluvan mukaisesti sijoituspalvelun tai sijoitustoiminnan lisäksi tarjota oheis- ja raportointipalveluita:

- myöntää asiakkaille sijoituspalveluun liittyviä luottoja ja muuta rahoitusta
- tarjota yrityksille pääomarakenteita, liiketoimintastrategiaa ja muita niihin liittyviä kysymyksiä koskevaa neuvontaa sekä yritysten sulautumisia, yritysostoja ja muita yritysjärjestelyjä koskevaa neuvontaa ja palveluja
- tarjota sijoituspalveluun liittyvää valuuttapalvelua
- tuottaa ja levittää sijoitustutkimuksia, rahoitusanalyysijä sekä muita vastaavia rahoitusvälineillä käytävään kauppaan liittyviä yleisiä suosituksia
- tarjota rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun takaamiseen liittyviä palveluja
- tarjota sijoituspalveluja ja vastaavia palveluja sellaisilla johdannaissopimusten kohde-etuksilla, jotka eivät ole rahoitusvälineitä silloin, kun toiminta liittyy johdannaissopimuksilla harjoitettavaan toimintaan
- tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä ja hoitoa asiakkaan lukuun, mihin kuuluvat säilytyspalvelut ja muut asiaan liittyvät palvelut

- tarjota muuta kuin edellisessä kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä
- harjoittaa muuta tässä momentissa tarkoitettuun toimintaan verrattavaa tai siihen läheisesti liittyvää toimintaa.

Sijoituspalveluyritys, joka harjoittaa monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestämistä, saa lisäksi ylläpitää ja tarjota kaupankäyntiin liittyviä raportointipalveluja.

Jos sijoituspalveluyrityksen toimilupaan sisältyy oikeus tarjota toimeksiantojen välittämistä tai toteuttamista, omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa, se saa tarjota myös muuta sijoituskohdetta kuin rahoitusvälinettä koskevaa palvelua sekä tätä sijoituskohdetta koskevaa sijoitus- ja rahoitusneuvontaa. Jos sijoituspalveluyrityksen toimilupaan sisältyy oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä, se saa tarjota myös muuta sijoituskohdetta kuin rahoitusvälinettä koskevaa toimiluvan mukaista palvelua.

2.2 Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen Suomeen sekä ulkomaisen ETA-luottolaitoksen palvelujen tarjoaminen Suomeen

Sivuliikkeen aloittaminen tai sidonnaisasiamiehen käyttäminen

Ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys ja ulkomainen ETA-luottolaitos saa tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja Suomessa perustamalla sivuliikkeen Suomeen tai käyttämällä Suomeen sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä, jos ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys tai ulkomainen ETA-luottolaitos ei ole perustanut sivuliikettä Suomeen ja edellyttäen, että ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen tai ulkomaisen ETA-luottolaitoksen tarjoamat palvelut ja harjoittama toiminta kuuluvat sen kotijäsenvaltiossa saaman toimiluvan piiriin. Oheispalveluja saa tarjota ainoastaan sijoituspalvelun tai sijoitustoiminnan yhteydessä.

Ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi perustaa sivuliikkeen tai aloittaa sidonnaisasiamiehen käyttämisen sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on saanut asiaa koskevan ilmoituksen sijoituspalveluyrityksen kotijäsenvaltion ETA-valvontaviranomaiselta.

Sijoituspalvelun tarjoaminen sivuliikettä perustamatta

Ulkomaisella ETA-sijoituspalveluyrityksellä ja ulkomaisella ETA-luottolaitoksella on oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja Suomessa perustamatta tytäryritystä tai sivuliikettä edellyttäen, että kyseiset palvelut ja sijoitustoiminta kuuluvat sen toimiluvan piiriin. Yrityksellä on pääsääntöisesti oikeus tarjota oheispalvelua ainoastaan sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen yhteydessä.

Ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi aloittaa sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen Suomessa, kun Finanssivalvonta on saanut

ulkomaiselta ETA-valvontaviranomaiselta ilmoituksen ja riittävät tiedot toiminnan aloittamisesta.

Lisäksi ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys ja ulkomainen ETA-luottolaitos voi tarjota Suomeen sijoittautuneille sijoituspalveluyrityksille, luottolaitoksille tai muille henkilöille suoran mahdollisuuden käydä kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä, kun Finanssivalvonta on saanut ulkomaiselta ETA-valvontaviranomaiselta ilmoituksen toiminnan aloittamisesta.

Kolmannen maan yrityksen sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen Suomeen

Kolmannen maan yrityksen, joka aikoo Suomessa tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja, on perustettava sivuliike Suomeen ja haettava Finanssivalvonnalta sivuliikkeelle toimilupa.

3 TOIMINTAEDELLYTYKSET, HALLINTO JA OHJAUS SEKÄ TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

3.1 Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset toimintaedellytykset ja talouden vakauden valvonta

Sijoituspalveluyrityksen osakepääoman on oltava vähintään 730 000 euroa.

Sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka ei käy kauppaa omaan lukuunsa tai harjoita liikkeeseenlaskun takaamista taikka monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestämistä mutta jolla on lupa pitää hallussaan asiakasvaroja, osakepääoman on oltava vähintään 125 000 euroa.

Sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalvelua yksinomaan hyödykemarkkinoihin liittyvillä johdannaissopimuksilla, tarkoitetuilla hinnanerosopimuksilla tai osakepääoman on oltava vähintään 125 000 euroa.

Sijoituspalveluyrityksen, jolla ei ole lupaa pitää hallussaan asiakasvaroja, osakepääoman on oltava vähintään 50 000 euroa.

Sijoituspalveluyrityksellä, joka tarjoaa sijoituspalveluna ainoastaan toimeksiantojen välittämistä, toimeksiantojen toteuttamista, omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa ja jolla ei ole lupaa tarjota oheispalveluja ja jolla ei ole lupaa pitää hallussaan asiakasvaroja, on oltava:

- vähintään 50 000 euron osakepääoma
- kaikissa ETA-valtioissa voimassa oleva vastuuvakuutus niiden vahinkojen korvaamiseksi, joista sijoituspalveluyritys on vastuussa, jolloin vakuutuksen määrän on oltava vähintään 1 000 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 1 500 000 euroa kaikkien vahinkojen osalta vuotta kohti; tai
- osakepääoman ja vastuuvakuutuksen yhdistelmä siten, että se kattaa em. vastuun tason.

Jos sijoituspalveluyritys toimii myös vakuutusmeklarina, yrityksellä on oltava:

- vähintään 25 000 euron osakepääoma
- kaikissa ETA-valtioissa voimassa oleva vastuuvakuutus niiden vahinkojen korvaamiseksi, joista sijoituspalveluyritys on vastuussa, jolloin vakuutuksen määrän on oltava vähintään 500 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 750 000 euroa kaikkien vahinkojen osalta vuotta kohti
- osakepääoman ja 2 vastuuvakuutuksen yhdistelmä siten, että se kattaa em. vastuun tason.
- Osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä.

3.2 Huomattavan omistusosuuden hankinta ja luovutus

Sen, joka aikoo suoraan tai välillisesti hankkia huomattavan omistusosuuden sijoituspalveluyrityksestä, on ilmoitettava siitä etukäteen Finanssivalvonnalle.

Jos omistusta aiotaan lisätä vähintään 20, 30 tai 50 prosenttiin sijoituspalveluyrityksen osakepääomasta tai omistus vastaisi samansuuruista osuutta kaikkien osakkeiden tuottamasta äänivallasta tai sijoituspalveluyrityksestä tulisi tytäryritys, myös tästä hankinnasta on ilmoitettava etukäteen Finanssivalvonnalle.

Edellä mainittu ilmoitus on tehtävä myös, jos omistettujen osakkeiden määrä laskee jonkin yllä määriteltujen omistusrajojen alapuolelle tai sijoituspalveluyritys lakkaa olemasta ilmoitusvelvollisen tytäryritys.

Sijoituspalveluyrityksen ja sen omistusyhteisön on ilmoitettava Finanssivalvonnalle vähintään kerran vuodessa omistusosuuksien omistajat ja omistusten suuruudet sekä ilmoitettava viivytyksettä tietoonsa tulleet omistusosuuksien muutokset.

Ilmoituksesta on käytävä ilmi tarpeelliset tiedot ja selvitykset:

- ilmoitusvelvollisesta sekä hänen luotettavuudestaan ja taloudellisesta tilanteestaan
- ilmoitusvelvollisen omistuksesta ja muista sidonnaisuuksista sijoituspalveluyrityksessä
- hankintaa koskevista sopimuksista, hankinnan rahoituksesta ja omistuksen tavoitteista.

Finanssivalvonnalla on oikeus tarvittaessa kieltää omistusosuuden hankinta.

3.3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät

Sijoituspalveluyrityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset vastaavat yleisesti luottolaitoksille asetettuja vaatimuksia lukuun ottamatta vakavaraisuuteen liittyviä erityisvaatimuksia.

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen tehtävät

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen on määriteltävä hallinto- ja ohjausjärjestelmät, joilla varmistetaan sijoituspalveluyrityksen tehokas ja vakaa hoito tavalla, joka edistää asiakkaiden etuja sekä markkinoita kohtaan tunnettua luottamusta ja valvottava niiden täytäntöönpanoa.

Sen lisäksi sijoituspalveluyrityksen hallituksen on määriteltävä ja hyväksyttävä:

- sijoituspalvelujen ja oheispalvelujen tarjoamiseen ja sijoitustoiminnan harjoittamiseen tarvittava organisaatio, johon sisältyvät henkilöstöltä vaadittava osaaminen ja kokemus, palvelujen tarjoamiseen ja sijoitustoiminnan harjoittamiseen tarvittavat voimavarat ja menettelyt ottaen huomioon sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus sekä noudatettavat säädökset ja määräykset
- tarjottaviin palveluihin ja tuotteisiin ja harjoitettuun toimintaan sovellettavat toimintaperiaatteet ottaen huomioon sijoituspalveluyrityksen riskinkantokyky, asiakkaiden laatu ja tarpeet sekä tarpeellisessa laajuudessa suoritettavat asiakkaiden stressitestaukset
- sijoituspalvelujen tarjoamiseen osallistuviin henkilöihin sovellettava palkitsemisjärjestelmä siten, että järjestelmä kannustaa vastuulliseen liiketoimintaan, asiakkaiden tasapuoliseen kohteluun ja eturistiriitojen välttämiseen asiakassuhteissa.

Hallituksen on arvioitava säännöllisesti sijoituspalvelujen ja oheispalvelujen tarjoamista ja sijoitustoiminnan harjoittamista koskevien strategisten tavoitteiden riittävyttä ja noudattamista, hallinto- ja ohjausjärjestelmien tehokkuutta ja palvelujen tarjoamisessa asiakkaille sovellettavia toimintaperiaatteita sekä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi.

Sijoituspalveluyrityksen toimintaa tosiasiallisesti johtavien henkilöiden vähimmäismäärä ja vaatimukset

Sijoituspalveluyrityksen toimintaa tulee tosiasiallisesti johtaa vähintään kaksi toimen edellytykset täyttävää henkilöä.

Sijoituspalveluyrityksen johtoon kuuluvan tulee olla luotettava ja hyvämaineinen henkilö, joka ei ole konkurssissa taikka liiketoimintakiellossa, ja jonka toimikelpoisuutta ei ole muutenkaan rajoitettu.

Sijoituspalveluyrityksen johtoon kuuluvalla tulee olla sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnasta, siihen liittyvistä keskeisistä riskeistä sekä johtamisesta sellainen osaaminen ja kokemus kuin henkilön tehtävään sekä yrityksen toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden on tarpeen. Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava viipymättä Finanssivalvonnalle johtoa koskevista muutoksista.

3.4 Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestäminen

Toimipaikka ja pääkonttori

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava toimintaansa varten vähintään yksi kiinteä toimipaikka. Se voi harjoittaa toimintaansa lisäksi muissa toimipaikoissa. Sijoituspalveluyrityksen pääkonttorin on oltava Suomessa.

Toiminnan luotettava järjestäminen

Sijoituspalveluyrityksen toiminta on järjestettävä sen liiketoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen luotettavalla tavalla.

Sijoituspalveluyrityksen on otettava käyttöön riittävät toimintaperiaatteet ja menettelytavat sen varmistamiseksi, että sen toiminta on järjestetty siten kuin laissa

säädetään ja että yritys, sen toimiva johto, työntekijät ja sidonnaisasiamiehet noudattavat laista tulevia velvoitteitaan sekä kyseisten henkilöiden henkilökohtaisia liiketoimia koskevia sääntöjä.

Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet sijoituspalvelujen tarjoamisen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen jatkuvuuden ja säännönmukaisuuden turvaamiseksi. Tätä varten sijoituspalveluyrityksen on käytettävä tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhteisia järjestelmiä, resursseja ja menettelyjä.

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava moitteettomat hallinto- ja kirjanpitoimenettelyt, omat sisäiset valvontamekanismit, tehokkaat riskinarviointimenettelyt sekä tehokkaat valvonta- ja turvajärjestelyt tietojenkäsittelyjärjestelmiä varten.

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava käytössään vakaat turvajärjestelmät, joiden avulla voidaan varmistaa tiedonsiirtovälineiden suojaus ja todentaminen, minimoida tiedon turmeltumisen ja luvattoman käytön riski ja estää tietojen vuotaminen ja jotka turvaavat tiedon luottamuksellisuuden kaikissa vaiheissa, rajoittamatta Finanssivalvonnan pääsyä tietoihin.

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava menettelytavat, joilla se varmistaa, että luonnollisella henkilöllä, joka antaa sijoitusneuvontaa tai tietoa rahoitusvälineistä, sijoituspalveluista taikka oheispalveluista asiakkaille sijoituspalveluyrityksen lukuun, on edellä mainittujen palvelujen antamiseen tarvittava sekä tehtävien laatuun ja laajuuteen nähden riittävä tietämys ja pätevyys.

Omien osakkeiden, osuuksien, pääomalainojen ja debentuurien hankintaa koskevat rajoitukset

Sijoituspalveluyritys ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys saa antaa lainaa omien ja emoyrityksen osakkeiden ja osuuksien hankkimiseen tai ottaa niitä pantiksi ainoastaan tietyin rajoituksin. Vakuuden asettaminen sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen varoista edellä tarkoitetun lainan maksamisesta rinnastetaan lainan antamiseen.

Sijoituspalveluyritys ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys saa antaa lainaa omien tai emoyrityksen osakkeiden ja osuuksien hankkimiseksi ja ottaa niitä pantiksi, jos:

- ne ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla
- lainan antaminen tai pantin ottaminen kuuluu sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen tavanomaiseen liiketoimintaan
- laina on annettu taikka pantti otettu sijoituspalveluyrityksen toiminnassa noudatetuin tavanomaisin ehdoin.

Sijoituspalveluyritys ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys saa ottaa pantiksi omia ja emoyrityksen osakkeita ja osuuksia niiden merkinnän rahoittamiseksi annetun lainan vakuudeksi enintään määrän, joka vastaa nimellisarvoltaan yhtä kymmenesosaa lainan antaneen yrityksen, tai jos pantiksi on otettu lainan antaneen yrityksen emoyrityksen osakkeita tai osuuksia, emoyrityksen sidotusta pääomasta.

Samoja periaatteita sovelletaan vastaavasti omiin ja emoyrityksen pääomasijoituksiin, pääomalainoihin, debenttuureihin ja muihin sitoumuksiin, joilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla veloilla.

Sijoituspalveluyrityksen sidonnaisuus

Sijoituspalveluyrityksen ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidos ei saa estää sijoituspalveluyrityksen tehokasta valvontaa. Tehokasta valvontaa eivät myöskään saa estää tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset.

Toimiluvan myöntämisen jälkeen toimilupahakemuksessa ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskevissa tiedoissa tapahtuneet muutokset on välittömästi ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

Ratkaisevan tärkeän operatiivisen toiminnon ulkoistaminen

Sijoituspalveluyritys voi ulkoistaa sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen kannalta ratkaisevan tärkeän operatiivisen toiminnon, jos sijoituspalveluyritys toteuttaa kohtuulliset toimenpiteet aiheettoman operatiivisen lisäriskin välttämiseksi. Toiminnon ulkoistamista ei saa toteuttaa tavalla, joka heikentää olennaisesti yrityksen sisäisen valvonnan laatua tai haittaa sijoituspalveluyrityksen toiminnan viranomaisvalvontaa.

Sidonnaisasiamies

Sijoituspalveluyritys voi tarjota palveluja sidonnaisasiamiehen välityksellä. Sidonnaisasiamies toimii sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla. Sidonnaisasiamies voi toimia vain yhden sijoituspalveluyrityksen lukuun. Sidonnaisasiamiehen on selkeästi ilmoitettava asiakkaalleen asemansa ja edustamansa sijoituspalveluyrityksen nimi.

Sidonnaisasiamies voi:

- vastaanottaa ja välittää sijoitus- ja oheispalveluihin tai rahoitusvälineisiin liittyviä asiakkaiden ohjeita ja toimeksiantoja
- välittää rahoitusvälineitä asiakkaille
- antaa sijoituspalveluyrityksen tarjoamia sijoitus- ja oheispalveluja tai rahoitusvälineitä koskevaa neuvontaa asiakkaille
- markkinoida sijoituspalveluyrityksen tarjoamia sijoitus- ja oheispalveluja asiakkaille.

Sijoituspalveluyritys vastaa, että sen nimeämä sidonnaisasiamies on hyvämaineinen ja että sillä on asianmukainen yleinen, taloudellinen ja ammatillinen tietämys ja pätevyys kyetäkseen tarjoamaan asiakkaalle sijoitus- tai oheispalvelua ja antamaan kaikki ehdotettua palvelua koskevat olennaiset tiedot ja että sidonnaisasiamies on rekisteröity sidonnaisasiamiesrekisteriin. Sijoituspalveluyrityksen on huolehdittava siitä, ettei sidonnaisasiamiehen muu toiminta aiheuta haittaa sijoituspalveluyrityksen toiminnalle.

Sidonnaisasiamies voi pitää hallussaan asiakasvaroja sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla. Jos sidonnaisasiamies toimii sijoituspalveluyrityksen lukuun toisessa ETA-valtiossa, edellytyksenä on, että kyseinen valtio sallii sidonnaisasiamiestä vastaavan asiamiehen pitävän hallussaan asiakasvaroja.

Sidonnaisasiamiesten toiminnan lainmukaisuuden valvomiseksi Finanssivalvonta pitää sidonnaisasiamiehistä julkista rekisteriä (sidonnaisasiamiesrekisteri), johon sijoituspalveluyritys ilmoittaa nimeämänsä sidonnaisasiamiehet, jotka täyttävät sidonnaisasiamiehiä koskevat edellytykset.

Finanssivalvonta saa luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä, asuinpaikasta ja toimipaikan osoitteesta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta.

Rahoitusvälineiden kehittäjän ja jakelijan velvollisuudet

Rahoitusvälineitä kehittävällä sijoituspalveluyrityksellä on oltava ajantasainen tuotehallintamenettely, jolla se varmistaa, että rahoitusvälineiden kehittäminen on eturistiriitojen asianmukaista hallintaa koskevien vaatimusten ja asiakkaiden edun mukaista. Menettelyssä on hyväksyttävä kukin rahoitusväline ja sen merkittävät muutokset ennen rahoitusvälineen markkinointia tai jakelua asiakkaille. Menettelyssä on täsmennettävä rahoitusvälinekohtainen asiakaskohderyhmä kussakin asiakasluokassa, varmistettava että kaikki asiakaskohderyhmän kannalta merkitykselliset riskit ja kulurakenne arvioidaan, ja että aiottu jakelustrategia on yhteensopiva yksilöidyn asiakaskohderyhmään. Menettelyssä on myös täsmennettävä se asiakaskohderyhmä, jolle rahoitusväline ei ole sopiva.

Rahoitusvälineitä kehittävän sijoituspalveluyrityksen on asetettava jakelijoiden saataville kaikki asianmukaiset tiedot rahoitusvälineestä ja tuotteiden hyväksymistä koskevasta tuotehallintamenettelystä sekä rahoitusvälineen asiakaskohderyhmästä. Sijoituspalveluyrityksen on pyrittävä varmistamaan se, että rahoitusvälinettä tarjotaan yksilöidylle asiakaskohderyhmälle.

Sijoituspalveluyrityksen on säännöllisesti tarkasteltava tarjoamiaan tai markkinoimiaan rahoitusvälineitä ja niihin mahdollisesti liittyviä riskejä ja vähintään arvioitava, onko rahoitusväline edelleen asiakaskohderyhmän tarpeiden mukainen ja onko aiottu jakelustrategia edelleen asianmukainen.

Voidakseen tarjota tai suositella rahoitusvälineitä, joita sijoituspalveluyritys ei itse kehitä, sillä on oltava käytössään asianmukaiset tuotehallintamenettelyt, joiden avulla se voi saada riittävät tiedot rahoitusvälineestä, tuotteiden hyväksymistä koskevasta menettelystä sekä rahoitusvälineen asiakaskohderyhmästä. Jakelijan on tuotteen valmistajalta saamiensa ja omia asiakkaitaan koskevien tietojen avulla täsmennettävä rahoitusvälineelle ja palvelulle yhteensopiva ja ei-yhteensopiva asiakaskohderyhmä. Jakelijan on annettava rahoitusvälineen kehittäjälle tietoa tarjonnastaan saamistaan kokemuksista asiakaskohderyhmän yhteensopivuuden tarkistamiseksi.

Rahoitusvälineen kehittäjällä ja jakelijalla on oltava menettelytavat, joilla se varmistaa, että luonnollisella henkilöllä, joka osallistuu rahoitusvälineen kehittämiseen tai tarjoamiseen, on tarvittava asiantuntemus kyseisten rahoitusvälineiden, tuotteiden ja

tarjottavien palveluiden ominaisuuksien ja riskien sekä yksilöidyn kohdemarkkinan tarpeiden, ominaisuuksien ja tavoitteiden ymmärtämiseksi.

Rahoitusvälineen jakelijan on varmistettava, että rahoitusvälinettä tarjotaan tai suositellaan asiakkaalle vain silloin, jos se on asiakkaan edun mukaista.

Varautumisvelvollisuus

Sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa oheispalveluna rahoitusvälineiden säilyttämistä, tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa osallistumalla rahoitusmarkkinoiden valmiussuunnitteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa sekä muin toimenpitein.

Jos varautumiseen liittyvät tehtävät edellyttävät sellaisia toimenpiteitä, jotka selvästi poikkeavat tavanomaisena pidettävästä sijoituspalveluyrityksen toiminnasta ja joista aiheutuu olennaisia lisäkustannuksia, tällaiset kustannukset voidaan korvata huoltovarmuusrahastosta.

Eturistiriitatilanteiden hallinta

Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi sekä niiden syntyessä kohdeltava asiakasta hyvän tavan mukaisesti.

Jos eturistiriitatilannetta ei voida välttää, sijoituspalveluyrityksen on selkeästi ja pysyvällä tavalla ilmoitettava asiakkaalle riittävän yksityiskohtaiset tiedot eturistiriidan luonteesta ja sen syistä sekä asiakkaan etuihin kohdistuvien riskien pienentämiseksi toteutetuista toimenpiteistä ennen liiketoimen suorittamista asiakkaan lukuun.

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava toimintaperiaatteet eturistiriitojen tunnistamisessa ja ehkäisemisessä noudatettavista menettelytavoista.

Määräysvallan hankkiminen kolmannessa maassa sijaitsevassa yrityksessä

Sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen on ilmoitettava etukäteen Finanssivalvonnalle, jos se aikoo hankkia määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, vaihtoehtorahastojen hoitajassa taikka vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on kolmannessa maassa.

Finanssivalvonta voi kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta kieltää määräysvallan hankinnan, jos hankinnan kohteena olevaan yritykseen sovellettavat lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset olennaisesti vaikeuttaisivat sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmän tehokasta valvontaa.

Sijoituspalveluyrityksen kuuluminen ulkomaiseen konsolidointiryhmään tai ulkomaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään

Jos sijoituspalveluyritys kuuluu sellaiseen konsolidointiryhmään, jonka ylin emoyritys sijaitsee kolmannessa maassa, sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko konsolidointiryhmää vastaavalla tavalla kuin tässä laissa säädetään
- konsolidoitu vakavaraisuus, konsolidoidut suuret asiakasriskit, konsolidointiryhmän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä omistusyhteisön omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat tämän lain mukaisia vaatimuksia.

Finanssivalvonnan on tehtävä päätös siitä, täyttääkö sijoituspalveluyritys vaatimukset, jos sijoituspalveluyrityksellä ei ole emoyritystä toisessa ETA-valtiossa ja sijoituspalveluyrityksen taseen loppusumma on suurempi kuin sijoituspalveluyrityksen emoyrityksen minkään toisen sellaisen ulkomaisen tytärluottolaitoksen tai suomalaista sijoituspalveluyritystä vastaavan ulkomaisen tytäryrityksen taseen loppusumma, jonka kotipaikka on toisessa ETA-valtiossa.

Finanssivalvonnan on ennen päätöksen tekemistä pyydettävä lausunto konsolidointiryhmään kuuluvien, toisessa ETA-valtiossa säänneltyjen ulkomaisten luottolaitosten ja suomalaista sijoituspalveluyritystä vastaavien yritysten valvonnasta vastaavilta ulkomaan viranomaisilta, Euroopan pankkiviranomaiselta ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselta. Finanssivalvonnan on päätöksen jälkeen ilmoitettava siitä näille viranomaisille sekä Euroopan komissiolle.

Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus

Sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisen on ilmoitettava säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevia osakkeita ja sellaisia rahoitusvälineitä, joiden arvo määräytyy kyseisten osakkeiden perusteella, koskevat tiedot sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteriin.

Sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisellä tarkoitetaan:

- sijoituspalveluyrityksen hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan varamiestä sekä tilintarkastajaa, varatilintarkastajaa ja tilintarkastusyhteisön toimihenkilöä, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta
- sijoituspalveluyrityksen palveluksessa olevaa henkilöä, jonka tehtävänä on osakkeita tai rahoitusvälineitä koskeva sijoitustutkimus, joka päätehtävänään osallistuu sijoituspalvelun tarjoamiseen tai joka muutoin saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia osakkeita tai rahoitusvälineitä koskevaa sisäpiirintietoa
- Sijoituspalvelua tarjoavan luottolaitoksen hallintoneuvoston jäsenen ja varajäsenen, hallituksen varajäsenen sekä tilintarkastajan, varatilintarkastajan ja sellaisen tilintarkastusyhteisön toimihenkilön, joka on päävastuussa luottolaitoksen tilintarkastuksesta, on tehtävä sisäpiiri-ilmoitus ainoastaan, jos hän saa säännöllisesti haltuunsa sisäpiirintietoa.

Sisäpiiri-ilmoitus

Sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisen on tehtävä sisäpiiri-ilmoitus neljäntoista päivän kuluessa siitä, kun hänet on nimitetty tehtäväänsä.

Sisäpiiri-ilmoituksessa on mainittava:

- vajaavaltainen, jonka edunvalvoja sisäpiiriläinen on
- yhteisö tai säätiö, jossa sisäpiiriläisellä tai vajaavaltaisella on suoraan tai välillisesti määräysvalta
- omistamansa sekä vajaavaltaisen ja yhteisön tai säätiön omistamat säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevat osakkeet ja sellaiset rahoitusvälineet, joiden arvo määräytyy kyseisten osakkeiden perusteella.

Sisäpiiriläisen on tehtävässä ollessaan seitsemän päivän kuluessa ilmoitettava sijoituspalveluyritykselle:

- osakkeilla ja rahoitusvälineillä tehdyt hankinnat ja luovutukset, kun omistuksen muutos on vähintään 5 000 euroa
- muut sisällytettävissä tiedoissa tapahtuvat muutokset
- Edellä määriteltyjä tietoja ei tarvitse ilmoittaa siltä osin kuin ne koskevat asunto-osakeyhtiötä, keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä, aatteellista tai taloudellista yhdistystä taikka voittoa tavoittelematonta yhteisöä. Jos yhteisö käy säännöllisesti kauppaa rahoitusvälineellä, sitä koskevat tiedot on kuitenkin ilmoitettava.

Jos osakkeet tai rahoitusvälineet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, sijoituspalveluyritys voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin ei erillisiä ilmoituksia ole tehtävä.

Sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteri

Sijoituspalveluyrityksen on pidettävä sisäpiiri-ilmoituksista rekisteriä (sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteri), josta ilmenevät kunkin sisäpiiriläisen kohdalla sisäpiiriläisen, vajaavaltaisen ja yhteisön tai säätiön omistamat sanotussa momentissa tarkoitetut osakkeet ja rahoitusvälineet sekä eriteltyinä hankinnat ja luovutukset.

Sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisterin ylläpito on järjestettävä luotettavalla tavalla. Rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä viisi vuotta tiedon merkitsemisestä. Jokaisella on oikeus saada kulujen korvaamista vastaan otteita ja jäljennöksiä rekisterin tiedoista. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin sisäpiiriläisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia.

3.5 Algoritmisen kaupankäynti ja suora sähköinen markkinoillepääsy

Algoritmista kaupankäyntiä harjoittavalla sijoituspalveluyrityksellä on oltava käytössään sen harjoittamaan liiketoimintaan soveltuvat tehokkaat järjestelmät ja riskienhallintamenetelmät, joiden avulla voidaan:

- varmistaa sen kaupankäyntijärjestelmien häiriönsietokyky ja riittävä kapasiteetti sekä asianmukaiset kaupankäynnin raja-arvot ja limiitit
- estää virheellisten toimeksiantojen lähettäminen tai järjestelmien muu toiminta, joka voi aiheuttaa tai lisätä markkinoiden tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa
- varmistaa, että kaupankäyntijärjestelmiä ei voida käyttää EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen vastaisiin tarkoituksiin tai sen kauppapaikan sääntöjen vastaisesti, johon sillä on yhteys.

Sijoituspalveluyrityksellä on lisäksi oltava käytössään tehokkaat liiketoiminnan jatkuvuutta koskevat järjestelyt, joiden avulla voidaan korjata sen kaupankäyntijärjestelmissä esiintyvät häiriöt. Sijoituspalveluyrityksen on varmistettava, että sen järjestelmät ovat kaikilta osin testattuja ja niitä valvotaan asianmukaisesti, jotta ne täyttävät edellä mainitut vaatimukset.

Algoritmista kaupankäyntiä Suomessa tai ETA-valtiossa harjoittavan sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava tästä Finanssivalvonnalle sekä sen kauppapaikan toimivaltaisille viranomaisille, jossa sijoituspalveluyritys kauppapaikan jäsenenä tai osapuolena harjoittaa algoritmista kaupankäyntiä.

Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä ja toimitettava Finanssivalvonnan pyynnöstä kuvaus sen algoritmisten kaupankäyntistrategioiden luonteesta, yksityiskohtaiset tiedot järjestelmään sovellettavista kaupankäynnin parametreista tai limiiteistä, tiedot keskeisistä vaatimustenmukaisuuden ja riskienhallinnan varmistavista menetelmistä, joita se käyttää varmistukseen edellytysten täyttymisen, sekä sen järjestelmien testausta koskevat tiedot.

Finanssivalvonnan on sen kauppapaikan ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen pyynnöstä, jossa sijoituspalveluyritys kauppapaikan jäsenenä tai osapuolena harjoittaa algoritmista kaupankäyntiä, toimitettava ilman aiheetonta viivytystä edellä mainitut tiedot.

Huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää soveltavan sijoituspalveluyrityksen on tallennettava hyväksytyssä muodossa kaikkien kauppapaikoissa tekemiensä toimeksiantojen, mukaan lukien peruutetut toimeksiannot, toteutetut toimeksiannot ja hintatarjoukset, tarkka ja aikasekvensoitu kirjanpito ja annettava se pyynnöstä Finanssivalvonnalle.

Algoritmisen kaupankäynti ja markkinatakaus

Algoritmista kaupankäyntiä markkinatakausstrategian toteuttamiseksi harjoittavan sijoituspalveluyrityksen on, ottaen huomioon kyseisten markkinoiden likviditeetti, laajuus ja luonne sekä kaupankäynnin kohteena olevan välineen ominaispiirteet:

- toteutettava tällaista markkinatakausta keskeytymättä tietyn osan kauppapaikan kaupankäyntiajasta poikkeustapauksia lukuun ottamatta siten, että kyseiselle kauppapaikalle tarjotaan likviditeettiä säännöllisesti ja ennakoitavasti
- tehtävä kauppapaikan kanssa sitova kirjallinen sopimus, jossa on määritettävä ainakin sijoituspalveluyrityksen velvoitteet
- otettava käyttöön tehokkaat järjestelmät ja valvontamenetelmät sen varmistamiseksi, että se aina täyttää sopimuksen mukaiset velvoitteensa.

Algoritmista kaupankäyntiä harjoittavan sijoituspalveluyrityksen katsotaan toteuttavan markkinatakausstrategiaa, kun sen ollessa yhden tai useamman kauppapaikan jäsenenä tai osapuolena sen strategiassa, jota se soveltaa käydessään kauppaa omaan lukuunsa, tehdään sitovia, kooltaan vertailukelpoisia ja hinnoiltaan kilpailukykyisiä samanaikaisia osto- ja myyntitarjouksia, jotka koskevat yhtä tai

useampaa rahoitusvälinettä yhdessä kauppapaikassa tai eri kauppapaikoissa, siten, että kokonaismarkkinoille tarjotaan likviditeettiä säännöllisesti ja toistuvasti.

Suora sähköinen markkinoillepääsy

Sijoituspalvelu yrityksellä, joka tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan, on oltava käytössään tehokkaat järjestelmät ja valvontamenetelmät, joiden avulla voidaan varmistaa, että:

- kyseistä palvelua käyttävien asiakkaiden sopivuus arvioidaan ja todennetaan asianmukaisesti
- kyseistä palvelua käyttäviä asiakkaita estetään ylittämästä asianmukaisia ennalta asetettuja kaupankäynnin ja luottojen raja-arvoja
- kyseistä palvelua käyttävien asiakkaiden toteuttamaa kaupankäyntiä seurataan asianmukaisesti ja että asianmukaisilla riskienhallintamenetelmillä estetään kaupankäynti, joka voi aiheuttaa riskejä sijoituspalvelu yritykselle itselleen tai joka voisi aiheuttaa tai lisätä markkinoiden tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa taikka olla EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tai kauppapaikan sääntöjen vastaista.

Sijoituspalvelu yritys, joka tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä, vastaa siitä, että kyseistä palvelua käyttävät asiakkaat noudattavat lain sekä kauppapaikan sääntöjä. Sijoituspalvelu yrityksen on seurattava liiketoimia havaitakseen kyseisten sääntöjen rikkomiset, tavanomaisesta poikkeavan kaupankäynnin tai mahdollisen markkinoiden väärinkäytön, joista on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle. Sijoituspalvelu yrityksen on varmistettava, että yrityksen ja asiakkaan välillä on sitova kirjallinen sopimus palvelun tarjoamiseen liittyvistä keskeisistä oikeuksista ja velvoitteista ja että sopimuksen nojalla sijoituspalvelu yrityksellä säilyy tämän lain mukainen vastuu.

Sijoituspalvelu yrityksen, joka tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan, on ilmoitettava tästä Finanssivalvonnalle ja sen kauppapaikan toimivaltaisille viranomaisille, johon sijoituspalvelu yritys tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä.

Sijoituspalvelu yrityksen on toimitettava Finanssivalvonnan pyynnöstä kuvaus edellä tarkoitetuista järjestelmistä ja valvontamenetelmistä sekä todisteet niiden käytöstä. Finanssivalvonnan on sen kauppapaikan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka osalta sijoituspalvelu yritys tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä, toimitettava ilman aiheetonta viivytystä edellä tarkoitettut tiedot.

Sijoituspalvelu yrityksen on huolehdittava siitä, em. seikoista on olemassa dokumentaatiota, ja varmistettava, että se dokumentaatio on riittävää sääntösten noudattamisen valvomiseksi.

3.6 Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely

Sijoituspalvelu yrityksen on järjestettävä sen hallintaan luovutettujen asiakkaan rahoitusvälineiden ja rahavarojen (asiakasvarat) säilyttäminen ja käsittely luotettavalla tavalla.

Sijoituspalveluyrityksen on asiakasvarojen säilyttämisessä ja käsittelyssä erityisesti huolehdittava siitä, että sijoituspalveluyrityksen varat pidetään selkeästi erillään asiakasvaroista ja luottolaitoksia lukuun ottamatta estettävä asiakasvarojen käyttäminen sijoituspalveluyrityksen omaan lukuun.

Sijoituspalveluyrityksen on pidettävä luotettavasti kirjaa asiakasvaroista siten, että kunkin asiakkaan asiakasvarat ovat riittävästi eriteltyinä muiden asiakkaiden varoista.

Asiakkaan rahoitusvälineiden säilyttäminen ulkopuolisen säilyttäjän hallussa

Sijoituspalveluyrityksen, joka säilyttää asiakkaan rahoitusvälineitä ulkopuolisen säilyttäjän hallussa, on noudatettava riittävää huolellisuutta säilyttäjän valitsemisessa. Sijoituspalveluyrityksen on säännöllisesti arvioitava asiakkaiden rahoitusvälineiden säilyttämiseen liittyvien vaatimusten täyttymistä. Ulkopuolisella säilyttäjällä tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksen kanssa sopimussuhteessa olevaa yhteisöä, joka säilyttää sijoituspalveluyrityksen asiakkaan rahoitusvälineitä sijoituspalveluyrityksen lukuun.

Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä asiakkaan rahoitusvälineitä Finanssivalvonnan, ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen tai kolmannen maan valvontaviranomaisen valvottavana olevan ulkopuolisen säilyttäjän hallussa. Vaatimuksesta voidaan poiketa ainoastaan silloin, jos rahoitusvälineen tai niihin liittyvän palvelun luonne edellyttää säilyttämistä sellaisessa kolmannessa maassa, jossa rahoitusvälineen säilyttämisestä ei säädetä laissa tai jos ammattimainen asiakas sitä nimenomaisesti kirjallisesti pyytää.

Sijoituspalveluyrityksen on riittävästi varmistuttava siitä, että ulkopuolisen säilyttäjän hallussa säilytetyt asiakkaan rahoitusvälineet erotetaan sijoituspalveluyritykselle ja säilyttäjälle kuuluvista rahoitusvälineistä.

Asiakkaan rahavarojen säilyttäminen

Sijoituspalveluyrityksen on sijoitettava asiakkaan rahavarat viipymättä tilille keskuspankkiin, talletuspankkiin tai muussa valtiossa toimiluvan saaneeseen talletusten vastaanottamiseen oikeutettuun luottolaitokseen. Asiakkaan rahavarat voidaan asiakkaan nimenomaisella suostumuksella sijoittaa myös rahamarkkinarahaston rahasto-osuuksiin.

Jos asiakkaan rahavarat sijoitetaan muulla tavalla kuin tilille keskuspankkiin, sijoituspalveluyrityksen on harkittava erityisesti asiakasvarojen hajauttamistarvetta ja noudatettava riittävää huolellisuutta rahavarat säilyttävän talletuspankin, ulkomaisen luottolaitoksen ja rahamarkkinarahaston valitsemisessa ja säännöllisesti arvioitava asiakkaiden rahavarojen säilyttämiseen liittyvien vaatimusten täyttymistä.

Jos sijoituspalveluyritys säilyttää rahavaroja samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä, voi säilytettävien varojen määrä olla korkeintaan 20 prosenttia kaikista tällaisista rahavaroista. Vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on sijoituspalveluyrityksen toiminnan luonne, laatu ja laajuus huomioon ottaen perusteltua. Sijoituspalveluyrityksen on arvioitava säännöllisesti

hajautusvaatimuksesta poikkeamisen perusteiden täyttymistä ja osoitettava Finanssivalvonnalle arvionsa perusteet.

Sijoituspalvelun tarjoaja, joka on talletuspankki, saa kuitenkin sijoittaa asiakkaan rahavarat saman talletuspankin tilille.

Asiakkaan rahoitusvälineistä tai asiakasvaroihin kohdistuvista oikeuksista määrääminen

Sijoituspalveluyritys ei saa ilman asiakkaan etukäteen antamaa erillistä nimenomaista suostumusta pantata, luovuttaa tai muuten oikeudellisesti määrätä asiakkaalle kuuluvasta rahoitusvälineestä omaan eikä toisen asiakkaan tai kolmannen lukuun. Suostumuksen tulee sisältää rahoitusvälineiden panttaamista, luovuttamista tai muuta oikeudellista määräämistä koskevat ehdot. Suostumus on annettava kirjallisesti tai muulla vastaavalla tavalla.

Jos asiakkaan rahoitusvälineitä säilytetään arvopaperitilillä tai omaisuudenhoitotilillä, sijoituspalveluyritys voi ryhtyä edellä mainittuihin toimenpiteeseen vain, jos:

- jokainen asiakas, jonka rahoitusvälineitä säilytetään samalla tilillä, on antanut siihen suostumuksen
- sijoituspalveluyrityksellä on käytössään riittävät järjestelmät ja valvontamenetelmät sen varmistamiseksi, että toimenpide kohdistuu vain sellaisen asiakkaan rahoitusvälineisiin, joka on antanut siihen suostumuksen.

Sellaiset asiakasvaroihin kohdistuvat vakuus-, pantti- tai kuittausoikeudet, jotka antavat kolmannelle oikeuden määrätä asiakasvaroista ja jotka eivät liity asiakkaaseen tai asiakkaalle tarjottuihin sijoituspalveluihin ovat sallittuja ainoastaan, jos niistä säädetään laissa sellaisessa kolmannessa maassa, jossa asiakasvaroja säilytetään.

Sijoituspalveluyritys saa luovuttaa asiakkaalleen kuuluvan rahoitusvälineen pantiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle arvopaperikeskukselle tai selvitysosapuolelle rahoitusvälinettä koskevasta kaupasta johtuvan asiakkaan veloitteen täyttämisen vakuudeksi.

Omistusoikeuden siirtävät rahoitusvakuusjärjestelyt

Sijoituspalveluyrityksen on varmistuttava, että omistusoikeuden siirtäviä rahoitusvakuusjärjestelyjä käytetään ainoastaan tilanteissa, joissa niiden käyttö on perusteltua tai joissa mikään muu asiakkaan tarjoama vakuus ei sovellu sijoituspalveluyritykseen kohdistuvan veloitteen täyttämisen varmistamiseksi. Siirrettävien asiakasvarojen määrä ei saa olla rajoittamaton tai huomattavasti suurempi kuin asiakkaan velvoite sijoituspalveluyritystä kohtaan.

Sijoituspalveluyrityksen on kerrottava ammattimaisille asiakkaille ja hyväksyttävillä vastapuolilla omistusoikeuden siirtäviin järjestelyihin liittyvistä riskeistä sekä vaikutuksista asiakkaansuojaan.

Sijoituspalveluyritys saa tehdä omistusoikeuden siirtäviä järjestelyjä ainoastaan ammattimaisen asiakkaan kanssa.

Tilintarkastajan lausunto

Sijoituspalveluyrityksen tilintarkastajan tulee toimittaa Finanssivalvonnalle vähintään kerran vuodessa tilintarkastajan antama lausunto siitä, vastaavatko sijoituspalveluyrityksen asiakasvarojen säilyttämistä ja käsittelyä koskevat järjestelyt lain ja sen perusteella annettujen määräysten mukaisia.

Sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuus asiakasvarojen säilyttämisestä ja muusta käsittelystä

Sijoituspalveluyrityksen on annettava Finanssivalvonnan tai muun toimivaltaisen viranomaisen, konkurssipesän pesänhoitajan, saneerausmenettelyn selvittäjän, ulosottoviranomaisen ja Rahoitus-vakausviraston pyynnöstä tiedot:

- asiakkaan lukuun säilytettävistä asiakasvaroista
- asiakkaiden rahavarojen ulkopuolisesta säilyttäjästä, säilyttämiseen käytettävistä tileistä ja säilyttämiseksi tehdyistä sopimuksista
- rahoitusvälineiden säilytyspaikasta, ulkopuoliselle säilyttäjälle avatuista tileistä ja ulkopuolisen säilyttäjän kanssa tehdyistä sopimuksista
- ulkoistetuista palveluista sekä ulkoistetun palvelun tarjoajasta
- henkilöistä, jotka vastaavat asiakasvarojen säilyttämisestä ja muusta käsittelystä
- sopimuksista, joiden avulla asiakasvarojen omistusoikeus tai muu siihen rinnastuva oikeus voidaan määrittää.

Lisäksi sijoituspalveluyrityksen on nimettävä henkilö, jolla on riittävät taidot ja valtuudet, vastaamaan asiakasvarojen säilyttämiseen liittyvien veloitteiden noudattamisesta.

3.7 Menettelytavat asiakassuhteessa

Asiakkaan luokittelu ja asiakkaan asemasta sopiminen

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava sisäiset ohjeet asiakkaiden luokittelusta ja siinä noudatettavasta menettelystä.

Sijoituspalveluyritys voi kohdella ammattimaista asiakasta joko omasta aloitteestaan tai asiakkaan pyynnöstä ei-ammattimaisena asiakkaana. Asiakkaan kohtelusta ei-ammattimaisena asiakkaana on tehtävä kirjallinen sopimus. Jos sopimusta sovelletaan yhteen tai useampaan palveluun tai liiketoimeen taikka yhteen tai useaan erityyppiseen rahoitusvälineeseen tai liiketoimeen, tämä on määriteltävä sopimuksessa.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava tarkoitetulle asiakkaalle ennen sijoituspalvelun tarjoamista, että tätä kohdellaan saatavilla olevien tietojen perusteella ammattimaisena asiakkaana, jos asiakkaan kanssa ei toisin sovita.

Asiakkaan, joka haluaa itseään kohdeltavan ammattimaisena asiakkaana yleisesti tai tietyn sijoituspalvelun tai liiketoimen tai liiketoimi- tai rahoitusvälinetyypin osalta, on pyydettävä tätä sijoituspalveluyritykseltä kirjallisesti. Jos asiakas täyttää vaatimukset, sijoituspalveluyrityksen on kirjallisesti ilmoitettava asiakkaalle, ettei tämä ammattimaisena asiakkaana kuulu kaikkien menettelytapasäännösten tarjoaman suojan ja sijoittajien korvausrahastosuojan piiriin. Asiakkaan on vastaavasti kirjallisesti ilmoitettava sijoituspalveluyritykselle olevansa tietoinen menettelytapasäännösten suojan ja korvausrahastosuojan menettämisestä.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijalla ja muulla arvopaperin tarjoajalla on oikeus asiakkaan suostumuksella saada sijoituspalveluyritykseltä tieto asiakkaan luokittelusta kysymyksessä olevan arvopaperin osalta.

Yleiset periaatteet sijoituspalvelun ja oheispalvelun tarjoamisessa ja markkinoinnissa

Sijoituspalvelun ja oheispalvelun tarjoamisessa on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaan edun mukaisesti.

Sijoituspalvelua ja oheispalvelua ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaista tai harhaanjohtavaa tietoa. Kaiken tiedon, markkinointiviestintä mukaan lukien, on oltava tasapuolista ja selkeää. Tieto, jonka harhaanjohtavuus tai totuudenvastaisuus käy ilmi tiedon esittämisen jälkeen ja jolla saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle, on viivytyksettä oikaistava tai täydennettävä riittävällä tavalla. Markkinoinnissa on käytävä ilmi sen kaupallinen tarkoitus.

Sopimus sijoituspalvelusta

Sijoituspalveluyrityksen tarjoamista sijoituspalveluista on tehtävä asiakkaan kanssa kirjallinen sopimus, josta ilmenevät osapuolten oikeudet ja velvollisuudet sekä muut sopimuksen ehdot.

Sopimuksessa ei saa käyttää hyvän tavan vastaista tai asiakkaan kannalta kohtuutonta ehtoa.

Soveltuvuuden ja asianmukaisuuden arviointi

Sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalveluna sijoitusneuvontaa tai omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan tietämyksestä ja kokemuksesta tarjotusta tuotteesta tai palvelusta sekä asiakkaan taloudellisesta tilanteesta, mukaan lukien tappionsietokyky, ja sijoitustavoitteista, mukaan lukien riskiraja, jotta sijoituspalveluyritys voi suositella asiakkaalle soveltuvia, erityisesti tämän riskirajan ja tappionsietokyvyn mukaisia sijoituspalveluja ja rahoitusvälineitä. Kun sijoituspalveluyritys tarjoaa sijoitusneuvontaa, jossa suositellaan palvelujen tai tuotteiden yhdistelmää, on arvioitava koko tuote- tai palveluyhdistelmän soveltuvuutta asiakkaalle.

Jos sijoituspalveluyritys tarjoaa muuta sijoituspalvelua kuin sijoitusneuvontaa ja omaisuudenhoitoa, sen on ennen sijoituspalvelun tarjoamista pyydettävä asiakkaalta tiedot tämän kyseistä rahoitusvälinettä tai sijoituspalvelua koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä voidakseen arvioida, onko suunniteltu rahoitusväline tai sijoituspalvelu asiakkaan kannalta asianmukainen. Kun suunnitellaan palvelujen tai tuotteiden yhdistelmää, on arvioitava yhdistelmän asianmukaisuutta kokonaisuudessaan. Jos sijoituspalveluyritys katsoo asiakkaalta saamansa tiedon perusteella, ettei tuote tai palvelu ole asiakkaalle asianmukainen, sijoituspalveluyrityksen on varoitettava asiakasta. Jos asiakas ei anna riittäviä tietoja tai kieltäytyy antamasta pyydettyjä tietoja, sijoituspalveluyrityksen on varoitettava asiakasta siitä, ettei se voi arvioida rahoitusvälineen tai palvelun asianmukaisuutta asiakkaalle. Varoitus voidaan antaa vakiomuodossa.

Edellä mainittu ei kuitenkaan koske asiakkaan aloitteesta tapahtuvaa toimeksiantojen toteuttamista tai niiden vastaanottamista ja välittämistä oheispalveluin tai ilman, lukuun ottamatta sijoituspalveluun liittyvää luoton- tai lainanantoa, joka ei sisällä asiakkaiden nykyisiä lainojen luottorajoja, käyttötilejä ja tilinylitysoikeuksia, jos asiakkaalle on selkeästi ilmoitettu, ettei sijoituspalveluyritys palvelua tarjotessaan ole velvollinen arvioimaan palvelun tai rahoitusvälineen asianmukaisuutta asiakkaalle, eikä asiakas tässä tapauksessa kuulu kyseiseen sijoituspalveluun liittyvän menettelytapasääntelyn piiriin ja palvelu liittyy:

- osakkeisiin, jotka ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla tai vastaavalla kolmannen maan markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, pois lukien vaihtoehtorahastot ja johdannaisia sisältävät osakkeet
- joukkovelkakirjalainoihin tai muihin vastaavan kaltaisiin velkasitoumuksiin, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä tai vastaavalla kolmannen maan markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, paitsi jos ne sisältävät johdannaisia tai ne ovat rakenteeltaan sellaisia, että asiakkaan on vaikea ymmärtää niihin liittyviä riskejä;
- rahamarkkinavälineisiin, paitsi jos ne sisältävät johdannaisia tai jos asiakkaan on vaikea niitä ymmärtää niiden rakenteeseen liittyvät riskit huomioiden
- sijoitusrahastodirektiivin mukaisiin yhteissijoitusyritysten osuuksiin, lukuun ottamatta strukturoituja yhteissijoitusyrityksiä
- strukturoituihin talletuksiin, paitsi jos asiakkaan on vaikea ymmärtää tuottoon liittyvää riskiä tai tuotteen irtisanomisesta ennen määräaikaan aiheutuvia kustannuksia
- muihin yksinkertaisiin rahoitusvälineisiin

Sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuus

Sijoituspalveluyrityksen on annettava asiakkaille hyvissä ajoin ennen palvelun tarjoamista riittävät tiedot sijoituspalveluyrityksestä ja sen tarjoamista palveluista, rahoitusvälineistä ja ehdotetuista sijoitusstrategioista, toteuttamispaikoista sekä kaikista kuluista ja liitännäisistä veloituksista. Näihin tietoihin on sisällyttävä seuraavat seikat:

- sijoitusneuvonnasta on hyvissä ajoin ennen sen tarjoamista ilmoitettava asiakkaalle:
  - onko neuvonta luonteeltaan riippumatonta vai ei

- perustuuko neuvonta laajaan vai rajoitetumpaan analyysiin eri rahoitusvälinelajeista ja erityisesti rajoittuuko valikoima sellaisten yhteisöjen liikkeeseen laskemiin tai tarjomiin rahoitusvälineisiin, joilla on sijoituspalveluyritykseen läheinen sidos tai niin läheinen muu oikeudellinen tai taloudellinen suhde, kuten sopimussuhde, että se voi vaarantaa tarjotun neuvonnan riippumattomuuden
- tarjoaako sijoituspalveluyritys asiakkaalle säännöllistä soveltuvuusarviointia suositelluista rahoitusvälineistä
- rahoitusvälineitä ja ehdotettuja sijoitusstrategioita koskevien tietojen on sisällettävä asianmukaisia ohjeita ja varoituksia kyseisiin rahoitusvälineisiin tehtäviin sijoituksiin ja erityisiin sijoitusstrategioihin sisältyvistä riskeistä sekä siitä, onko rahoitusväline tarkoitettu ei-ammattimaisille vai ammattimaisille asiakkaille, ottaen huomioon asiakaskohderyhmä
- kuluja ja liitännäisiä veloituksia koskevien tietojen on sisällettävä sekä sijoitus- että oheispalveluihin liittyvät tiedot, myös neuvonnan kulut, asiakkaalle suositellun tai markkinoidun rahoitusvälineen kulut ja se, miten asiakas voi maksaa ne, sekä myös tiedot mahdollisten kolmansien osapuolten maksujen osalta
- asiakasvarojen säilyttämisestä sekä siihen liittyvistä riskeistä erityisesti tilanteissa, joissa asiakasvaroja säilytetään kolmannen osapuolen hallussa tai muulla arvopaperitilillä tai omaisuudenhoitotilillä.

Tiedot kaikista kuluista ja veloituksista, mukaan lukien sijoituspalvelun ja rahoitusvälineen yhteydessä syntyvät kulut ja veloitukset, jotka eivät aiheudu markkinariskin toteutumisesta, on koottava siten, että asiakas saa käsityksen kokonaiskuluista sekä kumulatiivisesta vaikutuksesta sijoituksen tuottoon, ja asiakkaan pyynnöstä tiedot on eriteltävä. Tiedot on annettava asiakkaalle sijoituksen voimassaoloaikana säännöllisesti, vähintään vuosittain.

Tiedot on annettava siten, että tarjottavan sijoituspalvelun ja tietyn rahoitusvälineen luonne sekä siihen sisältyvät riskit ovat helposti ymmärrettävissä ja asiakas voi siten tehdä perusteltuja sijoituspäätöksiä.

Jos sijoituspalvelu tarjotaan osana rahoitustuotetta, johon jo sovelletaan muita luottolaitoksiin ja kulutusluottoihin liittyviä säännöksiä tiedonantovelvollisuudesta, edellä tässä pykälässä asetettuja veloitteita ei sovelleta.

Jos sijoituspalvelu tarjotaan yhdistelmänä toisen palvelun tai tuotteen kanssa tai ehtona samalle sopimukselle tai sopimusyhdistelmälle, sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle, voidaanko palvelut tai tuotteet ostaa erikseen, ja selvitettävä erikseen kunkin palvelun tai tuotteen kulut ja veloitukset. Jos tällaisesta ei-ammattimaiselle asiakkaalle tarjottavasta sopimuksesta tai palveluyhdistelmästä aiheutuvat riskit todennäköisesti poikkeavat erikseen tarjottaviin palveluihin tai tuotteisiin liittyvistä riskeistä, sijoituspalveluyrityksen on annettava riittävä kuvaus sopimukseen tai palveluyhdistelmään sisältyvistä palveluista tai tuotteista ja siitä, miten niiden vuorovaikutus muuttaa riskejä.

Asiakkaan soveltuvuusarvio

Sijoituspalveluyritysten tulee tiedottaa asiakkaille selkeässä ja yksinkertaisessa muodossa, että soveltuvuusarvioinnin tarkoituksena on antaa yritykselle mahdollisuus toimia asiakkaan etujen mukaisesti. Sijoituspalveluyritysten ei tule missään vaiheessa aiheuttaa minkäänlaista epäselvyyttä tai hämmennystä siitä, mitkä niiden velvollisuudet ovat tässä prosessissa.

Sijoitusneuvontaa ja salkunhoitoa koskevista palveluista tiedottamiseen tulee sisällyttää tietoa soveltuvuusarvioinnista. Soveltuvuusarviointi tulisi ymmärtää siten, että sillä tarkoitetaan koko prosessia, jossa kerätään tietoja asiakkaasta ja sen jälkeen arvioidaan tietyn rahoitusvälineen soveltuvuutta kyseiselle asiakkaalle.

Soveltuvuusarviointi ei rajoitu pelkästään rahoitusvälineen ostamista koskeviin suosituksiin. Jokaisen suosituksen on sovellettava asiakkaalle, koskepa se sitten esimerkiksi ostamista, pitämistä tai myymistä.

Soveltuvuusarviointia koskevien tietojen tulee auttaa asiakkaita ymmärtämään vaatimusten tarkoitus ja rohkaista heitä antamaan oikeita ja riittäviä tietoja tietämyksestään, kokemuksestaan, taloudellisesta tilanteestaan ja sijoitustavoitteistaan. Sijoituspalveluyritysten tulee tähdentää asiakkaalle, että on tärkeää kerätä täydellisiä ja oikeita tietoja, jotta yritys voi suositella asiakkaalle soveltuvia tuotteita tai palveluja. Yritysten tehtävänä on päättää, miten ne tiedottavat asiakkailleen soveltuvuusarvioinnista, ja tällainen tieto voidaan esittää vakiomuotoisena. Käytetyn muodon tulisi kuitenkin mahdollistaa myöhemmät tarkastukset sen varmistamiseksi, että tiedot on annettu.

Sijoituspalveluyritysten tulee ryhtyä toimiin sen varmistamiseksi, että asiakas ymmärtää sijoitusriskin käsitteen sekä sijoitusten riskin ja tuoton välisen suhteen. Jotta asiakas voi ymmärtää sijoitusriskin, yritysten tulee käyttää havainnollisia, kattavia esimerkkejä tappioista, joita voi syntyä riskin tasosta riippuen, ja arvioida asiakkaan reaktiota tällaisiin skenaarioihin. Asiakas tulee saattaa tietoiseksi siitä, että tällaisten esimerkkien ja niiden aikaansaamien reaktioiden tarkoitus on auttaa määrittämään asiakkaan suhtautuminen riskeihin (riskiprofiili) ja siten hänelle soveltuvat rahoitusvälinetyypit ja niihin liittyvät riskit.

Soveltuvuusarviointi on sijoituspalveluyrityksen velvollisuus. Yritysten ei tule mainita tai antaa sellaista vaikutelmaa, että asiakas päättää sijoituksen soveltuvuudesta tai että asiakas määrittää, mitkä rahoitusvälineet sopivat hänen riskiprofiiliinsa. Yritysten ei esimerkiksi tulisi antaa asiakkaan ymmärtää, että tämä on valinnut tietyn rahoitusvälineen itselleen soveltuvaksi, tai vaatia asiakasta vahvistamaan, että väline tai palvelu soveltuu hänelle.

Järjestelyt asiakkaiden ja sijoitusten ymmärtämiseksi

Sijoituspalveluyrityksillä tulee olla asianmukaiset toimintaohjeet ja -menettelyt, joiden perusteella ne voivat ymmärtää asiakkaisiinsa liittyvät olennaiset seikat ja asiakkaille tarjolla olevien rahoitusvälineiden ominaispiirteet.

Sijoituspalveluyritysten edellytetään laativan, panevan täytäntöön ja ylläpitävän kaikki toimintaohjeet ja -menettelyt (asianmukaiset välineet mukaan lukien), jotka ovat tarpeen, jotta ne voivat ymmärtää edellä mainitut olennaiset tosiasiat ja ominaispiirteet.

Yritysten tulee toteuttaa toimintaohjeita ja -menettelyjä, joiden avulla ne voivat kerätä ja arvioida kaikki tiedot, joita tarvitaan soveltuvuusarvioinnin tekemiseen kunkin asiakkaan kohdalla. Yritykset voisivat esimerkiksi käyttää kyselylomakkeita, jotka

asiakkaat täyttävät etukäteen tai jotka täytetään heidän kanssaan käytävien keskustelujen aikana.

Soveltuvuusarvioinnin tekemiseksi tarvittaviin tietoihin sisältyy erilaisia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa esimerkiksi asiakkaan taloudelliseen tilanteeseen tai sijoitustavoitteisiin. Esimerkkejä tällaisista tekijöistä ovat asiakkaan

- siviilisääty (erityisesti asiakkaan valtuus sitoa varoja, jotka saattavat kuulua myös hänen kumppanilleen)
- perhetilanne (muutokset asiakkaan perhetilanteessa saattavat vaikuttaa hänen taloudelliseen tilanteeseensa, esimerkiksi uuden lapsen syntymä tai korkeakouluopinnot aloittava lapsi)
- työllisyystilanne (työpaikan menettäminen tai eläkeiän lähestyminen voivat vaikuttaa asiakkaan taloudelliseen tilanteeseen tai sijoitustavoitteisiin)
- tarve realisoida sijoitus.

Etenkin asiakkaan ikä on yleensä tärkeä tieto, josta yritysten tulisi olla tietoisia arvioidessaan sijoituksen soveltuvuutta. Määrittäessään tarvittavia tietoja yritysten tulisi pitää mielessä vaikutus, joka millä tahansa näihin tietoihin tulevalla muutoksella voisi olla soveltuvuudenarviointiin.

Sijoituspalveluyritysten tulee tuntea tarjoamansa tuotteet. Tämä tarkoittaa sitä, että niiden tullee ottaa käyttöön toimintaohjeita ja -menettelyjä, joilla pyritään varmistamaan, että ne suosittelevat sijoituksia tai tekevät sijoituksia asiakkaidensa lukuun vain, jos yritys ymmärtää kyseisen tuotteen tai rahoitusvälineen ominaispiirteet.

Sijoituspalveluyritysten henkilökunnan pätevyys

Sijoituspalveluyritysten edellytetään varmistavan, että soveltuvuusprosessiin olennaisilta osin osallistuvalla henkilökunnalla on riittävät tiedot ja asiantuntemus.

Henkilökunnan on ymmärrettävä oma tehtävänsä soveltuvuusarviointiprosessissa, ja sillä on oltava tehtäviensä hoitamisen edellyttämät taidot, tiedot ja asiantuntemus, mukaan lukien riittävät tiedot asiaa koskevista säännöksistä.

Henkilökunnalla on oltava tarvittavat taidot pystyäksään arvioimaan asiakkaan tarpeita ja tilannetta. Siltä edellytetään myös riittävää asiantuntemusta finanssimarkkinoista, jotta se voi ymmärtää suositeltavia (tai asiakkaan lukuun ostettavia) rahoitusvälineitä ja määrittää, että välineen ominaisuudet vastaavat asiakkaan tarpeita ja tilannetta.

Asiakkailta kerättävien tietojen laajuus (oikeasuhteisuus)

Sijoituspalveluyritysten tulisi määrittää asiakkailta kerättävien tietojen laajuus ottaen huomioon kyseisille asiakkaille tarjottavien sijoitusneuvonnan tai salkunhoidon kaikki ominaispiirteet.

Ennen sijoitusneuvontaan tai salkunhoitoon liittyvien palvelujen tarjoamista sijoituspalveluyritysten on aina kerättävä ”tarvittavat tiedot” asiakkaan tietämyksestä ja kokemuksesta, taloudellisesta tilanteesta ja sijoitustavoitteista.

Kerättävien tietojen laajuus voi vaihdella. Määrittäessään sitä, mitä ovat ”tarvittavat” ja merkitykselliset tiedot, sijoituspalveluyritysten tulisi tarkastella asiakkaan tietämyksen ja kokemuksen, taloudellisen tilanteen ja sijoitustavoitteiden yhteydessä seuraavia seikkoja:

- rahoitusvälineen tai liiketoimen laji, jota yritys suosittelee tai jonka se hankkii/toteuttaa (monimutkaisuus ja riskitaso mukaan luettuina)
- yrityksen tarjoaman palvelun luonne ja laajuus
- asiakastyypin, asiakkaan tarpeet ja olosuhteet.

Vaikka kerättävien tietojen laajuus voi vaihdella, sijoituspalveluyrityksen on aina varmistettava, että suositus tai asiakkaan lukuun tehty sijoitus soveltuu asiakkaalle. Sääntelyyn sisältyvä suhteellisuusperiaate antaa yrityksille mahdollisuuden kerätä tietoja, jotka ovat oikeasuhteisia niihin tuotteisiin ja palveluihin nähden, joita yritykset tarjoavat tai joista asiakkaat pyytävät erityisiä sijoitusneuvontaan tai salkunhoitoon liittyviä palveluja. Siinä ei anneta yrityksille mahdollisuutta heikentää asiakkaille kuuluvan suojan tasoa.

Esimerkiksi tarjotessaan monimutkaisia tai riskipitoisia rahoitusvälineitä sijoituspalveluyritysten tulee harkita tarkasti, onko niiden tarpeen kerätä perusteellisempia tietoja asiakkaastaan kuin jos kyse olisi yksinkertaisemmista tai vähemmän riskejä sisältävistä rahoitusvälineistä. Näin siksi, jotta yritykset voivat arvioida asiakkaan kykyä ymmärtää ja kantaa taloudellisesti tällaisiin välineisiin liittyvät riskit.

Kun on kyse epälikvideistä rahoitusvälineistä kerättävät ”tarvittavat tiedot” sisältävät luonnollisesti sen, miten kauan asiakas on halukas pitämään sijoituksensa. Koska tietoa asiakkaan taloudellisesta tilanteesta on kerättävä kaikissa tapauksissa, kerättävien tietojen laajuus voi määräytyä suositeltavien tai hankittavien rahoitusvälineiden lajin perusteella. Esimerkiksi epälikvidien tai riskipitoisten rahoitusvälineiden osalta kerättäviin ”tarvittaviin tietoihin” voivat sisältyä kaikki seuraavat tekijät sen varmistamiseksi, onko asiakkaan taloudellisen tilanteen perusteella mahdollista sijoittaa tällaisiin välineisiin:

- asiakkaan säännöllisen tulon ja kokonaistulon määrä, olipa tulo ansaittu pysyvästi tai tilapäisesti, ja tulonlähde (esimerkiksi ansiotulo, eläketulo, sijoitustulo, vuokratuotot)
- asiakkaan omaisuus, johon kuuluvat muun muassa käteisvarat, sijoitukset ja kiinteistöt, eli asiakkaalla mahdollisesti olevat sijoitukset, henkilökohtainen ja sijoitusomaisuus, eläkerahastot ja käteistalletukset ja niin edelleen. Yrityksen olisi tarvittaessa kerättävä myös tietoa edellä mainitun omaisuuden käytettävyydestä ja siihen mahdollisesti liittyvistä ehdoista, lainoista, vakuuksista ja muista rajoituksista
- asiakkaan säännölliset taloudelliset sitoumukset, joihin kuuluvat muun muassa taloudelliset sitoumukset, jotka asiakas on tehnyt tai suunnittelee tekevänsä (asiakkaan velat, kokonaisvelan määrä ja muut jaksoittaiset sitoumukset jne.).

Määrittäessään kerättäviä tietoja sijoituspalveluyritysten tulee myös ottaa huomioon tarjottavan palvelun luonne. Käytännössä tämä tarkoittaa seuraavaa:

- sijoitusneuvontaan liittyviä palveluja tarjotessaan yritysten tulisi kerätä riittävästi tietoa, jotta ne voivat arvioida asiakkaan kykyä ymmärtää kunkin tälle suositeltavan rahoitusvälineen luonteen ja siihen liittyvät riskit
- salkunhoitopalvelussa, jossa yritys tekee sijoituspäätöksiä asiakkaan puolesta, asiakkaalla ei välttämättä tarvitse olla yhtä yksityiskohtaisia tietoja ja kokemusta kaikista rahoitusvälineistä, joita salkkuun voi kuulua, kuin jos asiakkaalle tarjottaisiin sijoitusneuvontaan liittyviä palveluja. Tällaisissakin tilanteissa asiakkaan tulisi silti ymmärtää ainakin salkkuun liittyvät kokonaisriskit, ja hänellä tulisi olla yleiskäsitys riskeistä, joita kuhunkin salkkuun mahdollisesti kuuluvaan rahoitusvälineeseen liittyy. Yritysten tulee saada selkeä käsitys asiakkaan sijoitusprofiilista.

Asiakkaan pyytämän palvelun laajuus voi myös vastaavasti vaikuttaa asiakkaalta kerättävien tietojen yksityiskohtaisuuteen. Yritysten tulisi esimerkiksi kerätä enemmän tietoa asiakkaista, jotka pyytävät heidän koko sijoitusvarallisuutensa käsittävää sijoitusneuvontaa, kuin asiakkaista, jotka pyytävät neuvoa, miten sijoittaa tietty rahasumma, joka edustaa suhteellisen pientä osuutta heidän koko varallisuudestaan.

Sijoituspalveluyrityksen tulisi myös ottaa huomioon asiakastyypin määrittäessään kerättäviä tietoja. Esimerkiksi perusteellisempia tietoja olisi yleensä tarpeen kerätä iäkkäämmistä ja mahdollisesti heikommassa asemassa olevista asiakkaista, jotka pyytävät sijoitusneuvontaan liittyviä palveluja ensimmäistä kertaa. Jos yritys tarjoaa sijoitusneuvontaan tai salkunhoitoon liittyviä palveluja ammattimaiselle asiakkaalle (joka on luokiteltu asianmukaisesti tällaiseksi asiakkaaksi), se voi yleensä olettaa, että asiakkaalla on tarvittava asiantuntemus ja tietämys, eikä sen siten edellytetä hankkivan tietoa näistä asioista.

Edelleen tarjotessaan sijoitusneuvontaa tai salkunhoitoa ”ammattimaiselle asiakkaalle” sijoituspalveluyritys voi olettaa, että kyseinen asiakas pystyy kantamaan taloudellisesti oman sijoitustavoitteensa mukaiset mahdolliset sijoitusriskit, eikä sen siten yleensä edellytetä hankkivan tietoa asiakkaan taloudellisesta tilanteesta. Tällaiset tiedot tulisi kuitenkin hankkia, jos asiakkaan sijoitustavoitteet sitä edellyttävät. Jos asiakas esimerkiksi pyrkii suojautumaan riskiltä, yritys tarvitsee yksityiskohtaista tietoa kyseisestä riskistä voidakseen ehdottaa tehokasta suojausvälinettä.

Kerättävät tiedot määräytyvät myös asiakkaan tarpeiden ja olosuhteiden perusteella. Yritys esimerkiksi tarvitsee todennäköisesti yksityiskohtaisempia tietoja asiakkaan taloudellisesta tilanteesta, jos asiakkaalla on moninaisia ja/tai pitemmän aikavälin sijoitustavoitteita, kuin jos asiakas etsii lyhytaikaista turvallista sijoitusta.

Jos sijoituspalveluyritys ei saa riittäviä tietoja asiakkaalle soveltuvan sijoitusneuvontaan tai salkunhoitoon liittyvän palvelun tarjoamiseksi, se ei saisi tarjota tällaista palvelua asiakkaalle.

Asiakastiedon luotettavuus

Sijoituspalveluyritysten tulee toteuttaa kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asiakkaista kerätyt tiedot ovat luotettavia. Niiden olisi erityisesti

- vältettävä luottamasta liiaksi asiakkaiden omaan arvioon tietämyksestään, kokemuksestaan ja taloudellisesta tilanteestaan

- varmistettava, että kaikki soveltuvuusarviointiprosessissa käytetyt välineet on suunniteltu asianmukaisesti (esim. kysymyksiä ei ole laadittu siten, että asiakas valitsee niiden perusteella tietyn tyyppisen sijoituksen)
- toteutettava toimenpiteitä asiakastiedon johdonmukaisuuden varmistamiseksi.

Asiakkaiden odotetaan toimittavan soveltuvuusarvioinnissa tarvittavat oikeelliset, ajantasaiset ja täydelliset tiedot. Sijoituspalveluyritysten on kuitenkin tarpeen toteuttaa kohtuulliset toimenpiteet asiakkaista kerättyjen tietojen luotettavuuden tarkistamiseksi. Yritysten vastuulla on varmistaa, että niillä on riittävästi tietoa soveltuvuusarvioinnin tekemiseksi. Yritysten tulisi esimerkiksi tarkastella sitä, onko niiden asiakkaiden toimittamissa tiedoissa selviä virheitä. Niiden tulisi varmistaa, että kysymykset, joita ne esittävät asiakkailleen, ymmärretään todennäköisesti oikein ja että kaikki muut tiedonkeruussa käytettävät menetelmät on suunniteltu siten, että niiden avulla saadaan soveltuvuusarvioinnissa tarvittavat tiedot.

Asiakkaiden oman arvioinnin vastapainona olisi käytettävä objektiivisia arviointiperusteita. Tällaisia ovat esimerkiksi seuraavat:

- sen sijaan, että asiakkaalta kysyttäisiin, kokeeko hän olevansa riittävän kokenut sijoittamaan tiettyihin välineisiin, yritys voisi kysyä, minkä tyyppiset välineet ovat tuttuja hänelle
- sen sijaan, että asiakkaalta kysyttäisiin, onko hänellä mielestään riittävästi varoja sijoittamiseen, yritys voisi pyytää tosiseikkoihin perustuvaa tietoa asiakkaan taloudellisesta tilanteesta
- sen sijaan, että asiakkaalta kysyttäisiin, onko hän sinut riskin ottamisen kanssa, yritys voisi kysyä, miten paljon tappiota asiakas olisi valmis hyväksymään tietyn ajanjakson kuluessa joko yksittäisen sijoituksen tai koko salkun osalta.

Jos sijoituspalveluyritykset turvautuvat välineisiin, joita asiakkaiden on tarkoitus käyttää osana soveltuvuusprosessia (kuten verkkokyselyt tai riskiprofiloinnissa käytettävät ohjelmistot), niiden tulisi varmistaa, että käytössä on asianmukaiset järjestelmät ja tarkistukset, joilla varmistetaan, että välineet soveltuvat tarkoitukseensa ja että niillä saadaan aikaan tyydyttäviä tuloksia. Esimerkiksi riskiprofiloinnissa käytettävissä ohjelmistoissa voitaisiin tehdä asiakkaiden vastausten johdonmukaisuutta koskevia tarkistuksia, jotta voidaan nostaa esiin kerättyjen eri tietojen välisiä ristiriitaisuuksia.

Yritysten tulisi myös toteuttaa kohtuulliset toimenpiteet tällaisten välineiden käyttöön mahdollisesti liittyvien riskien vähentämiseksi. Riskejä saattaa esimerkiksi syntyä, jos asiakkaat (joko oma-aloitteisesti tai asiakaspalveluhenkilökunnan kannustamina) muuttavat vastauksiaan voidakseen sijoittaa rahoitusvälineisiin, jotka eivät välttämättä sovellu heille.

Varmistaakseen asiakastiedon johdonmukaisuuden sijoituspalveluyritysten tulee tarkastella kerättyjä tietoja kokonaisuutena. Niiden tulee olla valppaina kerättyjen tietojen mahdollisten ristiriitaisuuksien suhteen ja ottaa yhteyttä asiakkaaseen, jotta mahdolliset merkittävät epäjohdonmukaisuudet tai virheet voidaan korjata. Tällaisia ristiriitaisuuksia voi liittyä esimerkiksi asiakkaisiin, joilla on vähän tietämystä tai kokemusta ja aggressiivinen asenne riskeihin tai jotka ovat riskiprofiilin mukaan harkitsevia sijoittajia ja joilla on kunnianhimoiset sijoitustavoitteet.

Asiakastiedon ajantasaistaminen

Jos kyseessä on jatkuva asiakassuhde, sijoituspalveluyrityksen tulee ottaa käyttöön asianmukaiset menettelyt, jotta sillä on käytettävissään riittävät ja ajantasaiset tiedot asiakkaasta.

Tarjotessaan jatkuvaa sijoitusneuvontaa tai jatkuvia salkunhoitoon liittyviä palveluja sijoituspalveluyrityksillä tulee olla riittävästi ajantasaista tietoa asiakkaasta, jotta ne voivat tehdä vaadittavan soveltuvuusarvioinnin. Yritysten on siksi otettava käyttöön menettelyt, joissa määritellään:

- mitä kerättyjä tietoja olisi ajantasaistettava ja miten usein
- miten ajantasaistaminen olisi tehtävä ja mitä toimia yrityksen olisi toteutettava, kun se saa uusia tai ajantasaistettuja tietoja tai kun asiakas ei toimita pyydettyjä tietoja.

Ajantasaistamisen tiheys voi vaihdella esimerkiksi asiakkaiden riskiprofiilien mukaan. Korkeampi riskiprofiili edellyttää todennäköisesti useammin toistuvaa ajantasaistamista kuin matalampi riskiprofiili. Tiedot tapahtumat voivat myös käynnistää ajantasaistamisprosessin. Tällainen voisi olla esimerkiksi se, että asiakkaat saavuttavat eläkeiän.

Ajantasaistaminen voidaan tehdä esimerkiksi tapaamalla asiakkaita tietyin väliajoin tai lähettämällä heille kyselyjä tietojen ajan tasalla pitämiseksi. Asiaa koskeviin toimiin voi kuulua asiakkaan profiilin muuttaminen kerättyjen ajantasaisten tietojen perusteella.

Oikeushenkilöitä tai luonnollisten henkilöiden ryhmiä koskevat asiakastiedot

Jos asiakas on oikeushenkilö tai vähintään kahden luonnollisen henkilön muodostama ryhmä tai jos yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä edustaa toinen luonnollinen henkilö, sijoituspalveluyrityksen on sovellettavan lainsäädännön perusteella yksilöitävä, kenen tai minkä pitää olla soveltuvuusarvioinnin kohteena.

Jos lainsäädännöstä ei saada riittävästi apua tähän ja erityisesti jos ei ole nimetty yhtä edustajaa (kuten saattaa olla avioparien kohdalla), sijoituspalveluyrityksen tulee ennalta määrittämänsä toimintaohjeen mukaisesti sopia asianomaisten henkilöiden (oikeushenkilön edustajien, ryhmään kuuluvien henkilöiden tai edustettuina olevien luonnollisten henkilöiden) kanssa siitä, kenen tai minkä pitäisi olla soveltuvuusarvioinnin kohteena ja miten arviointi käytännössä tehdään. Tähän sisältyy myös se, keneltä tai miltä olisi kerättävä tietoja tietämyksestä ja kokemuksesta, taloudellisesta tilanteesta ja sijoitustavoitteista. Sijoituspalveluyrityksen tulee säilyttää tiedot sopimuksesta.

Ammattimaisen asiakkaan kohtelua hakevien pienten yhteisöjen osalta ”asiantuntemuksen, kokemuksen ja tietämyksen” arvioinnin kohteena on ”henkilö, jolla on valtuudet toteuttaa liiketoimia yhteisön lukuun”. Vastaavasti tätä lähestymistapaa tulee soveltaa soveltuvuusarvioinnin yhteydessä tapauksiin, joissa luonnollista henkilöä edustaa toinen luonnollinen henkilö ja joissa soveltuvuusarviointia harkitaan tehtäväksi pienestä yhteisöstä. Näissä tilanteissa tulee arvioida varsinaisen asiakkaan (edustettuna olevan luonnollisen henkilön tai

pienen yhteisön) taloudellista tilannetta ja sijoitustavoitteita, kun taas kokemuksen ja tietämyksen osalta arvioinnin kohteena tulee olla luonnollisen henkilön edustaja tai henkilö, jolla on valtuudet toteuttaa liiketoimia yhteisön lukuun.

Yritysten tulisi laatia toimintaohjeet siitä, kenen tulee olla soveltuvuusarvioinnin kohteena, kun kyseessä on oikeushenkilö tai vähintään kahden luonnollisen henkilön muodostama ryhmä tai kun yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä edustaa toinen luonnollinen henkilö. Yrityksen toimintaohjeissa tulisi määrittää, että tässä yhteydessä otetaan huomioon kaikkien asianomaisten henkilöiden edut ja suojan tarve.

Jos edellä mainittua sopimusta ei ole tehty ja jos ryhmään kuuluvien henkilöiden taloudelliset tilanteet eroavat toisistaan, yrityksen tulisi ottaa tarkasteluun tässä suhteessa keskeisin henkilö (eli henkilö, jonka taloudellinen tilanne on heikoin). Samoin olisi meneteltävä, kun tarkastellaan heidän sijoitustavoitteitaan (henkilö, jonka sijoitustavoitteet ovat kaikkein maltillisimmat) tai kokemustaan ja tietämystään (vähiten kokemusta ja tietämystä omaava henkilö, jolla on valtuudet toteuttaa liiketoimia).

Tilanteissa, joissa kahdella tai useammalla henkilöllä on valtuudet toteuttaa yhteisesti liiketoimia ryhmän lukuun (kuten saattaa olla yhteisten tilien kohdalla), yrityksen määrittelemän asiakasprofiilin pitäisi kuvastaa näiden eri henkilöiden kykyä tehdä sijoituspäätöksiä sekä tällaisten päätösten mahdollista vaikutusta heidän yksilölliseen taloudelliseen tilanteeseensa ja yksilöllisiin sijoitustavoitteisiinsa.

Sijoituksen soveltuvuuden varmistamiseksi tarvittavat järjestelyt

Jotta asiakkaille löydetään heille soveltuvat sijoitusvaihtoehdot, sijoituspalveluyritysten tulee ottaa käyttöön toimintaohjeita ja -menettelyjä sen varmistamiseksi, että ne ottavat johdonmukaisesti huomioon

- kaikki asiakkaasta saatavilla olevat tiedot, joilla on todennäköisesti merkitystä arvioitaessa sijoituksen soveltuvuutta, mukaan lukien asiakkaan nykyinen sijoitussalkku (ja varojen jakautuminen salkun sisällä)
- soveltuvuusarvioinnissa tarkasteltavien sijoitusten kaikki olennaiset ominaispiirteet, mukaan lukien kaikki kyseeseen tulevat riskit ja suorat tai välilliset asiakkaalle aiheutuvat kulut.

Sijoituspalveluyrityksillä, jotka käyttävät soveltuvuusarviointiprosessissa erilaisia välineitä (kuten mallisalkkuja, omaisuuslajien välistä jakaumaa määrittäviä ohjelmistoja tai riskiprofilointityökalua mahdollisia sijoituksia varten), tulee olla asianmukaiset järjestelmät ja valvontamenettelyt sen varmistamiseksi, että välineet soveltuvat tarkoitukseensa ja että niillä saadaan aikaan tyydyttäviä tuloksia.

Välineet tulee suunnitella siten, että niissä otetaan huomioon kunkin asiakkaan tai rahoitusvälineen kaikki merkitykselliset erityispiirteet. Esimerkiksi välineet, joilla tarkastellaan asiakkaita tai rahoitusvälineitä suurpiirteisesti, eivät sovellu tähän tarkoitukseen.

Yrityksen tulisi laatia toimintaohjeet ja- menettelyt, joiden avulla se voi muun muassa varmistaa, että

- asiakkaalle tarjottavissa sijoitusneuvonta- ja salkunhoitopalveluissa otetaan huomioon asianmukainen riskin hajauttamisaste
- asiakas ymmärtää riittävästi riskin ja tuoton välisen suhteen, eli riskittömiin sijoituksiin väistämättä sisältyvän alhaisen tuoton, aikahorisontin vaikutuksen tähän suhteeseen ja kulujen vaikutuksen hänen sijoituksiinsa
- asiakkaan taloudellinen tilanne mahdollistaa sijoitusten tekemisen ja asiakas pystyy kantamaan mahdolliset sijoitustappiot
- sijoitusneuvonta- tai salkunhoitopalvelujen tarjoamisen yhteydessä tehdyssä epälikvidiä tuotetta koskevassa henkilökohtaisessa suosituksessa tai liiketoimessa otetaan huomioon se, miten kauan asiakas on valmis pitämään sijoituksensa
- estetään mahdollisten eturistiriitojen kielteinen vaikutus soveltuvuusarvioinnin laatuun.

Tietojen säilyttäminen

Sijoituspalveluyritysten käyttämät tietojen kirjaamis- ja säilytysjärjestelyt on suunniteltava siten, että yritykset voivat niiden avulla selvittää jälkikäteen, miksi sijoitus on tehty. Tämä voi olla tärkeää, jos asiakkaan ja yrityksen välille syntyy kiistaa. Se on tärkeää myös valvontasyistä – esimerkiksi tietojen kirjaamisen tai säilytyksen laiminlyöminen voi vaikeuttaa toimivaltaisen viranomaisen arviota yrityksen soveltuvuusprosessin laadusta ja heikentää yrityksen kykyä tunnistaa väärinmyyntiriskejä.

Tästä syystä sijoituspalveluyrityksen edellytetään kirjaavan ja säilyttävän kaikki olennaiset tiedot soveltuvuusarviointista, kuten tiedot asiakkaasta (mukaan lukien miten näitä tietoja käytetään ja tulkitaan asiakkaan riskiprofiiliin määrittämiseksi) ja tiedot asiakkaalle suositelluista tai tämän lukuun ostetuista rahoitusvälineistä.

Kannustimet

Sijoituspalveluyritys ei saa maksaa kenellekään muulle osapuolelle kuin asiakkaalle tai asiakkaan lukuun toimivalle henkilölle, eikä vastaanottaa tällaiselta osapuolelta välityspalkkiota tai provisiota, taikka tarjota tai vastaanottaa ei-rahallisia etuja sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä, paitsi jos maksu tai etu on tarkoitettu parantamaan asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua eikä haittaa sen velvoitteen noudattamista, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaan etujen mukaisesti.

Edellä tarkoitettu välityspalkkio, provisio tai ei-rahallinen etu on tarkoitettu parantamaan asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua, jos se on perusteltavissa sellaisen lisäpalvelun tai korkeatasoisemman palvelun tarjoamisella asianomaiselle asiakkaalle, joka on oikeassa suhteessa vastaanotettuihin kannustimiin, eikä se suoranaisesti hyödytä vastaanottavaa yritystä, sen osakkeenomistajia tai työntekijöitä ilman asianomaiselle asiakkaalle koituvaa aineellista etua ja on perusteltavissa jatkuvaan kannustimeen liittyvän jatkuvan edun tarjoamisella asianomaiselle asiakkaalle.

Asiakkaalle on ennen sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamista annettava selkeässä muodossa kattavat, paikkansa pitävät ja ymmärrettävät tiedot maksun tai edun olemassaolosta, sen luonteesta ja määrästä tai kun määrää ei pystytä määrittämään, sen laskentamenetelmästä. Jos asiakkaalle on etukäteen ilmoitettu ainoastaan maksun tai edun laskentamenetelmä, sijoituspalveluyrityksen on jälkikäteen ilmoitettava asiakkaalle saadun tai maksetun maksun tai edun tarkka määrä. Sijoituspalveluyrityksen on lisäksi vähintään vuosittain ilmoitettava asiakkaalleen saatujen tai maksettujen maksujen tai etujen todellinen määrä. Asiakkaalle on myös ilmoitettava, miten sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä vastaanotettu välityspalkkio, provisio tai rahallinen tai ei-rahallinen etu siirretään asiakkaalle.

Mitä edellä kuvattiin, ei sovelleta maksuun tai etuun, joka mahdollistaa sijoituspalvelujen tarjoamisen tai on tarpeen niiden tarjoamiseksi, kuten säilytyskulut, toimitus- ja vaihtopalkkiot sekä säännöksiin tai lainsäädäntöön perustuvat verot ja maksut, ja joka luonteensa vuoksi ei haittaa sen veloitteen noudattamista, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaan etujen mukaisesti.

Riippumatonta sijoitusneuvontaa tarjotessaan sijoituspalveluyrityksen on arvioitava riittävä valikoima markkinoilla saatavilla olevia rahoitusvälineitä, joiden on riittävän laajasti edustettava eri lajeja ja liikkeeseenlaskijoita tai tuotteiden tarjoajia sen varmistamiseksi, että asiakkaan sijoitustavoitteet voidaan asianmukaisesti saavuttaa. Arviointi ei saa rajoittua rahoitusvälineisiin, joita laskevat liikkeeseen tai tarjoavat sijoituspalveluyritys itse tai sellaiset yhteisöt, joilla on läheinen sidos sijoituspalveluyritykseen taikka muut yhteisöt, joihin sijoituspalveluyrityksellä on niin läheinen muu oikeudellinen tai taloudellinen suhde, kuten sopimussuhde, että se voi vaarantaa tarjotun neuvonnan riippumattomuuden.

Tarjotessaan omaisuudenhoitoa tai riippumatonta sijoitusneuvontaa sijoituspalveluyritys ei saa vastaanottaa ja pitää itsellään välityspalkkioita, provisioita tai muita rahallisia tai ei-rahallisia etuja, jotka kolmas osapuoli tai kolmannen osapuolen lukuun toimiva henkilö maksaa tai tarjoaa ja jotka liittyvät kyseisen palvelun tarjoamiseen asiakkaille. Välityspalkkio, provisio tai muu rahallinen etu on täysimääräisenä palautettava asiakkaalle ilman aiheutonta viivytystä. Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle, miten vastaanotettu välityspalkkio, provisio tai rahallinen tai ei-rahallinen etu siirretään asiakkaalle. Siirretystä palautuksesta on ilmoitettava asiakkaalle.

Vähäiset ei-rahalliset edut, jotka ovat omiaan parantamaan asiakkaalle tarjottavan omaisuudenhoito- tai riippumattoman sijoitusneuvontapalvelun laatua ja jotka ovat laajuudeltaan ja luonteeltaan sellaisia, että niiden ei voida katsoa haittaavan sen veloitteen noudattamista, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen on toimittava asiakkaan etujen mukaisesti, on ilmoitettava asiakkaalle selkeästi ennen palvelun tarjoamista, eikä niitä katsota tässä tarkoitetuiksi kannustimiksi.

Sijoituspalveluyrityksen on varmistettava, että se ei palkitse tai arvioi henkilöstöään tavalla, joka on ristiriitainen suhteessa sen veloitteeseen toimia sijoituspalveluja tarjotessaan asiakkaidensa edun mukaisesti. Sijoituspalveluyrityksellä ei saa olla palkitsemista, myyntitavoitteita tai vastaavia muita järjestelyjä, jotka voisivat

kannustaa sen henkilöstöä suosittamaan tiettyä rahoitusvälinettä ei-ammattimaiselle asiakkaalle, jos sijoituspalveluyritys voisi tarjota toista rahoitusvälinettä, joka paremmin vastaisi asiakkaan tarpeita.

Tietojen antaminen asiakkaille

Sijoituspalveluyrityksen on annettava asiakkaalle riittävät tiedot tarjotusta palvelusta pysyvällä tavalla. Näihin tietoihin on sisällytettävä säännölliset ilmoitukset asiakkaille ottaen huomioon kyseisten rahoitusvälineiden laji ja monimutkaisuus ja asiakkaalle tarjottavan palvelun luonne. Soveltuvin osin on annettava tiedot asiakkaan lukuun suoritettujen liiketoimien ja palvelujen kustannuksista.

Sijoituspalveluyrityksen on sijoitusneuvontaa tarjotessaan toimitettava asiakkaalle ennen toimeksiannon toteuttamista pysyvällä tavalla soveltuvuuslausunto, jossa täsmennetään, millaista neuvontaa on annettu ja miten se vastaa ei-ammattimaisen asiakkaan tarpeita, tavoitteita ja muita ominaisuuksia.

Kun rahoitusvälineestä tehdään osto- tai myyntitoimeksianto käyttäen etäviestintä, joka estää soveltuvuuslausunnon toimittamisen etukäteen, sijoituspalveluyritys voi toimittaa kirjallisen lausunnon pysyvällä tavalla heti sen jälkeen, kun sopimuksesta on tullut kyseistä asiakasta sitova, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- asiakas on antanut suostumuksensa siihen, että soveltuvuuslausunto toimitetaan ilman aiheutonta viivytystä toimeksiannon toteuttamisen jälkeen
- sijoituspalveluyritys on antanut asiakkaalle mahdollisuuden lykätä toimeksiantoa, jotta asiakkaalla olisi mahdollisuus saada soveltuvuuslausunto etukäteen.

Kun sijoituspalveluyritys tarjoaa omaisuudenhoitoa tai on sopinut asiakkaan kanssa säännöllisestä soveltuvuusarvioinnista, säännöllisesti annettaviin tietoihin on sisällytettävä ajan tasalle saatettu lausunto siitä, miten sijoitus vastaa ei-ammattimaisen asiakkaan tarpeita, tavoitteita ja muita ominaisuuksia.

Toimeksiantojen huolellinen toteuttaminen

Sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen toteuttamista, on toteuttava riittävät toimenpiteet, joilla saavutetaan asiakkaalle paras mahdollinen tulos ottaen huomioon toimeksiannon toteuttamisen kannalta olennaiset seikat, kuten hinnan, kustannukset, nopeuden, toteuttamisen ja toimituksen todennäköisyyden, suuruuden ja luonteen. Jos asiakas on antanut erityisiä ohjeita toimeksiannon hoitamisesta, sijoituspalveluyrityksen on noudatettava niitä. Paras mahdollinen tulos määräytyy ei-ammattimaisen asiakkaan osalta kokonaissuorituksen perusteella, joka muodostuu rahoitusvälineen hinnasta ja toimeksiannon toteuttamiseen liittyvistä kustannuksista, joiden on sisällytettävä kaikki suoraan toimeksiannon toteuttamisesta asiakkaalle aiheutuvat kulut, myös toteuttamispaikan maksut, määritys- ja toimitusmaksut sekä kaikki muut toimeksiannon toteuttamiseen osallistuvilla kolmansille osapuolille suoritettavat maksut. Sijoituspalveluyrityksen on vertailtava toimeksiannon mahdollisia toteuttamispaikkoja, jotta saavutetaan asiakkaan kannalta paras tulos. Arvioinnissa on otettava huomioon sijoituspalveluyrityksen omat provisiot ja kulut.

Sijoituspalveluyritys ei saa vastaanottaa toimeksiantojen ohjaamisesta tiettyyn kauppapaikkaan tai toteuttamispaikkaan sellaista palkkiota, alennusta tai ei-rahallista etua, joka on ristiriidassa kannustimia kokevien edellä mainittujen vaatimusten kanssa.

Sijoituspalveluyrityksen on laadittava ja otettava käyttöön toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet, joilla päästään asiakastoimeksiantojen osalta parhaaseen mahdolliseen tulokseen. Toteuttamisperiaatteiden on sisällettävä kunkin rahoitusvälinelajin osalta tiedot niistä paikoista, joissa sijoituspalveluyritys toteuttaa asiakastoimeksiantonsa sekä toteuttamispaikan valintaan vaikuttavista tekijöistä. Niissä on mainittava ainakin ne paikat, joissa sijoituspalveluyrityksen on mahdollista päästä asiakastoimeksiantojen toteuttamisen kannalta jatkuvasti parhaaseen mahdolliseen tulokseen.

Sijoituspalveluyrityksen on annettava asiakkaalle riittävän yksityiskohtaiset tiedot selkeästi ja asiakkaiden kannalta helposti ymmärrettävällä tavalla toimeksiantojen toteuttamisperiaatteistaan ennen sijoituspalvelun tarjoamista. Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava toteuttamisperiaatteidensa olennaisista muutoksista asiakkailleen. Sijoituspalveluyrityksen on hankittava asiakkailtaan etukäteen suostumus toimeksiantojen toteuttamisperiaatteelle.

Jos toimeksianto voidaan toimintaperiaatteiden mukaan toteuttaa kauppapaikan ulkopuolella, sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava tästä mahdollisuudesta asiakkailleen. Sijoituspalveluyrityksen on saatava tähän asiakkaan nimenomainen suostumus joko yleisenä suostumuksena tai erikseen kutakin liiketoimea varten.

Asiakkaiden toimeksiantoja toteuttavien sijoituspalveluyritysten on laadittava tiivistetyssä muodossa ja julkistettava vuosittain kunkin rahoitusvälinelajin osalta viisi kaupankäyntivolyymilla tärkeintä toteuttamispaikkaa edellisen vuoden osalta sekä tiedot toteutuksen laadusta.

Sijoituspalveluyrityksen on seurattava toimeksiantojen toteuttamista koskevien järjestelyjensä ja periaatteidensa toimivuutta todetakseen ja tarvittaessa korjatakseen mahdolliset puutteet. Sijoituspalveluyritysten on arvioitava säännöllisesti, ovatko toimeksiantojen toteuttamisperiaatteisiin sisältyvät toimeksiantojen toteuttamispaikat sellaisia, että niillä voidaan saavuttaa asiakkaan kannalta paras mahdollinen tulos ottaen huomioon kaikki julkaistut tiedot. Sijoituspalveluyritysten on ilmoitettava asiakkailleen, joiden kansa niillä on jatkuva asiakassuhde, kaikista toimeksiantojen toteuttamista koskeviin järjestelyihin tai periaatteisiin tehtävistä olennaisista muutoksista.

Sijoituspalveluyrityksen on voitava pyynnöstä osoittaa asiakkailleen ja toimivaltaiselle viranomaiselle, että se on toteuttanut toimeksiannot toteuttamisperiaatteiden mukaisesti.

Toimeksiantojen käsittely

Sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen toteuttamista, on toteutettava asiakkaiden toimeksiannot ilman aiheetonta viivytystä. Sijoituspalveluyritys ei saa antaa toisen asiakkaan edun tai oman etunsa vaikuttaa asiakkaan toimeksiannon toteuttamiseen.

Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava keskenään samankaltaiset asiakkaiden toimeksiannot niiden saapumisjärjestyksessä täsmällisesti, tasapuolisesti ja nopeasti.

Asiakkaan toimeksiannon saaminen toiselta sijoituspalveluyritykseltä

Sijoituspalveluyritys, joka vastaanottaa sijoituspalvelua tai oheispalvelua koskevan asiakkaan toimeksiannon toiselta sijoituspalveluyritykseltä, voi luottaa välittäjänä toimivalta sijoituspalveluyritykseltä saamiinsa asiakastietoihin. Toimeksiannon välittänyt sijoituspalveluyritys vastaa edelleen antamiensa tietojen täydellisyydestä ja oikeellisuudesta.

Samoin sijoituspalveluyritys voi luottaa palvelua tai liiketoimea koskeviin suosituksiin, jotka toinen sijoituspalveluyritys on antanut asiakkaalle. Toimeksiannon välittänyt sijoituspalveluyritys vastaa edelleen asiakkaalle antamiensa suositusten ja neuvojen soveltuvuudesta.

Toiselta sijoituspalveluyritykseltä toimeksiantoja tai asiakkaan ohjeita vastaanottava sijoituspalveluyritys vastaa toimeksiannon toteuttamisesta tämän luvun säännösten mukaisesti.

Liiketoimista ja palveluista säilytettävät tiedot

Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä tiedot asiakkaan antamista rahoitusvälineitä koskevista toimeksiannoista, omaan tai asiakkaan lukuun suorittamistaan rahoitusvälineitä koskevista liiketoimista sekä muista asiakkaalle tarjoamistaan palveluista viiden vuoden ajan ja Finanssivalvonnan pyynnöstä enintään seitsemän vuoden ajan.

Puhelujen ja sähköisten viestien tallentaminen

Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä tallenteet sellaisia liiketoimia koskevista puhelinkeskusteluista ja sähköisistä viesteistä, jotka liittyvät sen kaupankäyntiin omaan lukuun ja asiakastoimeksiantojen vastaanottamiseen, välittämiseen ja toteuttamiseen liittyvään palvelun tarjoamiseen. Tallentamis- ja säilyttämisvelvoite koskee myös sellaisia puhelinkeskusteluja ja sähköisiä viestejä, joiden tarkoitus on johtaa edellä tarkoitettuihin liiketoimiin.

Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet tallentaakseen puhelinkeskusteluista sekä lähetetyistä ja vastaanotetuista sähköisistä viesteistä laitteilla, jotka sijoituspalveluyritys on toimittanut työntekijälle tai sidonnaisasiamiehelle tai joiden käyttöön työntekijällä tai sidonnaisasiamiehellä on sijoituspalveluyrityksen hyväksyntä tai lupa. Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet estääkseen työntekijää tai sidonnaisasiamiestä

käyttämästä yksityisomistuksessa olevia laitteita puhelinkeskusteluihin tai sähköiseen viestintään, jos sijoituspalveluyritys ei pysty tallentamaan tai jäljentämään niitä.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava uusille ja olemassa oleville asiakkailleen, että sijoituspalveluyrityksen ja sen asiakkaiden väliset puhelinviestintä ja keskustelut, jotka voivat johtaa liiketoimiin, tallennetaan. Tällainen ilmoitus voidaan tehdä kerran, ennen sijoituspalvelujen tarjoamista asiakkaalle. Sijoituspalveluyritys ei saa puhelimitse tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa, jos asiakkaalle ei ole etukäteen ilmoitettu asianomaisen puhelinviestinnän tai keskustelujen tallentamisesta ja sijoituspalvelut ja sijoitustoiminta liittyvät toimeksiantojen vastaanottamiseen, välittämiseen ja toteuttamiseen.

Asiakkaat voivat antaa toimeksiantoja muita mahdollisia kanavia käyttäen siten, että ne toimitetaan sijoituspalveluyritykselle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Asiakkaan kanssa kasvokkain käytyjen keskustelujen sisältö on riittävän tarkasti ja kattavasti kirjattava tai muutoin tallennettava. Tällaisten toimeksiantojen katsotaan vastaavan puhelimitse vastaanotettuja toimeksiantoja.

Puhelu- ja viestintätallenteet on pyynnöstä toimitettava asiakkaalle. Tallenteet on säilytettävä viiden vuoden ajan tallentamisesta ja Finanssivalvonnan pyynnöstä enintään seitsemän vuoden ajan.

Liiketoimet hyväksyttävän vastapuolen kanssa

Sijoituspalveluyritys, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen vastaanottamista, välittämistä tai toteuttamista, käy kauppaa omaan lukuun, voi tehdä liiketoimia hyväksyttävän vastapuolen kanssa ilman, että liiketoimeen tai siihen suoraan liittyvään oheispalveluun on sovellettava ei-ammattimaista asiakasta koskevia velvollisuuksia. Kuitenkin liiketoimia koskevia tiedonantovelvollisuuksia on noudatettava. Sijoituspalveluyrityksen on toimittava suhteissaan hyväksyttäviin vastapuoliin rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti. Keskinäisen viestinnän on oltava tasapuolista ja selkeää eikä harhaanjohtavaa ottaen huomioon hyväksyttävän vastapuolen ja sen liiketoiminnan luonteen.

Asiakkaalla, joka on edellä mainittu hyväksytty vastapuoli, on oikeus pyytää asiakkaisiin kohdistuvia velvoitetta koskevien määräysten noudattamista sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta. Sijoituspalveluyrityksen on pyydettävä liiketoimen vastapuolelta nimenomainen vahvistus siitä, että tämä hyväksyy hyväksyttävän vastapuolen asemansa.

Säännellyn markkinan velvoitteet

Säännellyn markkinan kaupankäyntiosapuolten on kuitenkin täytettävä edellä viitatut asiakkaisiinsa kohdistuvat velvoitteet silloin, kun ne toteuttavat toimeksiantoja asiakkaidensa lukuun säännellyllä markkinalla. Samaa sääntelyä sovelletaan myös monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän kaupankäyntiosapuolten välisiin sekä kaupankäynnin järjestäjän ja kaupankäyntiosapuolten välisiin liiketoimiin, kun liiketoimi toteutetaan monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

Asiakasvalitusten käsittely

Sijoituspalveluyritysten on varmistettava, että niiden ei-ammattimaiset asiakkaat voivat saattaa tämän lain soveltamista koskevat yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan riippumattoman toimielimen käsiteltäväksi. Toimielimen sääntöjen tulee turvata erimielisyyksien puolueeton, asiantunteva, avoin, tehokas ja oikeudenmukainen käsittely.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava Finanssivalvonnalle toimielimen nimi ja yhteystiedot. Finanssivalvonnan pyynnöstä sijoituspalveluyrityksen on toimitettava Finanssivalvonnalle toimielimen säännöt ja muut valvontaa varten tarvittavat Finanssivalvonnan määräämät selvitykset.

Finanssivalvonnan on ilmoitettava Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle toimielimen nimi ja yhteystiedot.

Suomessa edellä mainittu toimielin on FINE Rahoitus- ja vakuutusneuvonta, jonka jäseniä pankkien ja sijoituspalveluyritysten tulee lain perusteella olla.

3.8 Salassapito ja asiakkaan tunteminen

Sijoituspalveluyrityksellä on oikeus antaa tietoja pörssille, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjälle, jos tiedot ovat välttämättömiä niille säädetyin valvontatehtävän tai tietojen säilytysvelvollisuuden turvaamiseksi. Sijoituspalveluyrityksellä on sama oikeus antaa tietoja ETA-valtiossa toimivalle pörssiin, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjään ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjään rinnastettavalle yhteisölle.

3.9 Sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen ulkomaille

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo perustaa sivuliikkeen muuhun ETA-valtioon kuin Suomeen tai aikoo käyttää sellaiseen toiseen ETA-valtioon sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä, jonka alueelle se ei ole perustanut sivuliikettä, on ilmoitettava siitä hyvissä ajoin etukäteen Finanssivalvonnalle. Oheispalveluja saa tarjota ainoastaan sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen yhteydessä.

Sijoituspalveluyritys voi perustaa sivuliikkeen ETA-valtioon ja aloittaa liiketoiminnan sen jälkeen, kun ulkomaiselta ETA-valvontaviranomaiselta on saatu asiasta ilmoitus tai, jos ilmoitusta ei ole saatu, kahden kuukauden kuluttua siitä, kun Finanssivalvonta teki ilmoituksen.

Jos sijoituspalveluyritys aikoo käyttää sidonnaisasiamiestä, joka on sijoittautunut toiseen ETA-valtioon, sidonnaisasiamieheen sovelletaan soveltuvin osin tämän luvun sivuliikettä koskevia säännöksiä.

Palvelujen tarjoaminen toiseen ETA-valtioon ja kolmanteen maahan

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo aloittaa sijoituspalvelujen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen sekä oheispalvelujen tarjoamisen muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa perustamatta sivuliikettä, on ilmoitettava siitä hyvissä ajoin etukäteen Finanssivalvonnalle. Oheispalveluja saa tarjota ainoastaan sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen yhteydessä.

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo aloittaa sijoituspalvelujen tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen ja oheispalvelujen tarjoamisen kolmannessa maassa perustamatta sivuliikettä, on ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen Finanssivalvonnalle, mitä palveluja tai toimintaa sijoituspalveluyritys aikoo tarjota sekä missä valtiossa ja miten niitä tarjotaan. Ilmoitus on tehtävä myös, jos nämä tiedot muuttuvat.

3.10 Vahingonkorvaussäännökset

Sijoituspalveluyritys ja korvausrahoisto ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jonka ne ovat tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet sijoituspalveluyrityksen asiakkaalle tai muulle henkilölle sääntelyn, määräysten tai sääntöjen vastaisella menettelyllä.

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsen ja toimitusjohtaja ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jonka he ovat tehtävässään tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet sijoituspalveluyritykselle tai osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle sääntelyn vastaisella menettelyllä. Vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menetelleensä huolellisesti.

Sijoituspalveluyrityksen osakkeenomistaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on myötävaikuttamalla sääntelyn tai sääntöjen rikkomiseen aiheuttanut sijoituspalveluyritykselle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle.

4 RAHOITUSVÄLINEIDEN MARKKINAPAIKAT

4.1 Rahoitusvälineiden markkinat direktiivin kattamat markkinapaikkatyypit ja niihin liittyvät palvelut

Markkinapaikkojen määrä ja monimuotoisuus ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosien aikana. Sääntely ottaa uudet markkinapaikat aiempaa laajemmin huomioon. Markkinapaikat ja niihin liittyvät palvelut määritellään ja jaotellaan sääntelyssä seuraavalla tavalla:

- **monenkeskisellä järjestelmällä** tarkoitetaan järjestelmää, jossa useiden kolmansien osapuolten rahoitusvälineitä koskevat osto- ja myynti-intressit voivat olla keskenään vuorovaikutuksessa
- **säännellyllä markkinalla** tarkoitetaan pörssin tai sitä muussa ETA-valtiossa vastaavan markkinoiden ylläpitäjän ylläpitämää monenkeskistä järjestelmää, jossa markkinan ylläpitäjän laatimien sääntöjen mukaisesti saatetaan yhteen rahoitusvälineitä koskevia osto- ja myyntitarjouksia tai tarjouskehotuksia siten, että tuloksena on rahoitusvälinettä koskeva sitova kauppa

- **markkinoiden ylläpitäjällä** tarkoitetaan yhtä tai useampaa henkilöä, joka hallinnoi tai ylläpitää säännellyn markkinan liiketoimintaa ja joka voi olla säännelty markkina itse
- **pörssillä** tarkitetaan suomalaista osakeyhtiötä, joka ylläpitää säänneltyä markkinaa Suomessa
- **monenkeskisellä kaupankäyntijärjestelmällä** tarkoitetaan monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän tai sitä muussa ETA-valtiossa vastaavan kaupankäynnin järjestäjän ylläpitämää muuta kuin monenkeskistä järjestelmää, jossa kaupankäynnin järjestäjän laatimien sääntöjen mukaisesti saatetaan yhteen rahoitusvälineitä koskevia osto- ja myyntitarjouksia tai tarjouskehoituksia järjestelmässä siten, että tuloksena on rahoitusvälinettä koskeva sitova kauppa
- **pk-yritysten kasvumarkkinalla** tarkoitetaan erityistä rekisteröityä monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää
- **pk-yrityksellä** tarkoitetaan tässä yritystä, jonka keskimääräinen markkina-arvo oli alle 200 000 000 euroa kolmen edellisen kalenterivuoden lopun hintatarjousten perusteella
- **organisoidulla kaupankäyntijärjestelmällä** tarkoitetaan muuta kuin aiemmissa kohdissa tarkoitettua monenkeskistä järjestelmää, jossa kaupankäynnin kohteena saa olla vain joukkovelkakirja-lainoja, strukturoituja rahoitus tuotteita, päästöoikeuksia tai johdannaisia
- **monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjällä tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjällä** tarkoitetaan pörssiä, järjestelmää ylläpitävää sijoituspalveluyritystä tai luottolaitosta ja niiden sivuliikettä tai ulkomaista ETA-sijoituspalveluyritystä tai ETA-luottolaitosta ja niiden sivuliikettä sekä kolmannen maan yritystä, joka ylläpitää Suomessa monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää toimilupansa puitteissa
- **kauppapaikalla** tarkoitetaan säänneltyä markkinaa, monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää
- **kaupankäyntiosapuolella** tarkoitetaan sijoituspalvelun tarjoajaa tai muuta henkilöä, jolle pörssi tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä on myöntänyt oikeuden käydä kauppaa asianomaisella kauppapaikalla
- **kauppojen sisäisellä toteuttajalla** tarkoitetaan sijoituspalvelun tarjoajaa, joka suunnitelmallisesti, toistuvasti, säännöllisesti, järjestelmällisesti ja merkittävässä määrin käy kauppaa omaan lukuunsa toteuttaessaan asiakkaiden toimeksiantoja kauppapaikan ulkopuolella ylläpitämättä monenkeskistä järjestelmää
- **algoritmisella kaupankäynnillä** tarkoitetaan rahoitusvälineillä tapahtuvaa kaupankäyntiä, jossa tietokonealgoritmi määrittää automaattisesti toimeksiantojen yksittäiset tekijät
- **päämiehen lukuun täsmäytetyllä kaupankäynnillä** tarkoitetaan liiketoimea, jossa kaupan mahdollistava taho toimii liiketoimen ostajan ja myyjän välillä siten, ettei siihen kohdistu markkinariskiä liiketoimen toteutuksen missään vaiheessa, ja jossa liiketoimen molemmat puolet toteutetaan samanaikaisesti ja liiketoimi toteutetaan hintaan, josta kaupan mahdollistavalle taholle ei koidu muuta voittoa tai tappiota kuin aiemmin ilmoitettu palkkio, maksu tai kulut liiketoimesta
- **raportointipalvelulla** tarkoitetaan hyväksytyin julkistamisjärjestelyn ylläpitoa, konsolidoitujen kaupankäyntitietojen ylläpitoa tai hyväksytyin ilmoitusjärjestelmän ylläpitoa
- **raportointipalvelun tarjoajalla** tarkoitetaan suomalaista osakeyhtiötä tai eurooppayhtiötä, jolla on toimilupa hyväksytyin julkistamisjärjestelyn, konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tai hyväksytyin ilmoitusjärjestelmän tarjoamiseen
- **hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoajalla** tarkoitetaan yhtiötä, jolla on oikeus tarjota palvelua kauppia koskevien tietojen julkistamiseksi sijoituspalveluyrityksen puolesta
- **konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajalla** tarkoitetaan edellä tarkoitettua yhtiötä, jolla on oikeus tarjota palvelua rahoitusvälineillä käytäviä kauppia koskevien ilmoitusten keräämiseksi pörssiltä, säännellyltä markkinalta, monenkeskiseltä kaupankäyntijärjestelmältä, organisoidulta kaupankäyntijärjestelmältä ja hyväksytyiltä julkistamisjärjestelyltä sekä tietojen yhdistämiseksi sähköisesti ylläpidetyksi tietovirraksi, josta saa ajantasaisia hinta- ja määrätietoja rahoitusvälineestä
- **hyväksytyin ilmoitusjärjestelmän tarjoajalla** tarkoitetaan yhtiötä, jolla on oikeus tarjota palvelua liiketoimia koskevien ilmoitusten antamiseksi Finanssivalvonnalle, muulle ETA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle tai Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle sijoituspalveluyritysten puolesta

- **ulkomaisella ETA-raportointipalvelun tarjoajalla** tarkoitetaan ulkomaista yritystä, jolla on muun ETA-valtion kuin Suomen valvontaviranomaisen myöntämä lupa raportointipalvelun tarjoamiseen
- **likvideillä markkinoilla** tarkoitetaan rahoitusvälineen tai rahoitusvälinelajin markkinoita, joilla on jatkuvasti valmiita ja halukkaita ostajia ja myyjiä ja joita arvioidaan seuraavin perustein ottaen huomioon kyseisen rahoitusvälineen tai rahoitusvälinelajin erityiset markkinarakenteet

4.2 Säännellyn markkinan ylläpitäminen

Säänneltyä markkinaa ei saa ylläpitää ilman valtiovarainministeriön myöntämää toimilupaa. Pörssi saa säännöllisen markkinan ylläpitämisen lisäksi ylläpitää monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää, tarjota raportointipalveluja ja rahoitusvälineiden vaihdantaan ja säilytykseen liittyviä tietojenkäsittely- ja muita palveluja sekä arvopaperi-, johdannais- ja Pörssin kotipaikan on sijaittava Suomessa. rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen liittyviä koulutus- ja tiedotuspalveluja sekä harjoittaa muuta edellä tässä momentissa tarkoitettuun toimintaan läheisesti liittyvää toimintaa. Pörssi saa toimia selvitysosapuolena sekä toimia tilinhoitajana.

Pörssi ei saa harjoittaa muuta kuin edellä mainittua toimintaa.

Valtiovarainministeriö myöntää hakemuksesta pörssin toimiluvan suomalaiselle osakeyhtiölle.

Valtiovarainministeriön on myönnettävä toimilupa, jos se voi saadun selvityksen perusteella varmistua, että hakija ja sen suunnittelema toiminta täyttävät sääntelyn markkinapaikan ylläpitämiselle säädetyt ja määrätyt vaatimukset ja myös pörssin omistajat täyttävät säädetyt vaatimukset.

Valtiovarainministeriö voi määrätä pörssin toiminnan keskeytettäväksi määräajaksi, jos säännellyn markkinan toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta taikka jos kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden vaihdanta on häiriintynyt, ja on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen on omiaan vakavasti vahingoittamaan rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta tai vakautta taikka sijoittajien asemaa.

Pörssin hallituksen jäsenen ja toimivaan johtoon kuuluvan tulee olla luotettava ja hyvämaineinen henkilö, joka ei ole konkurssissa taikka liiketoimintakiellossa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole muutenkaan rajoitettu.

4.3 Säännellyn markkinan toiminnan järjestäminen

Pörssin toiminta on järjestettävä sen liiketoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen luotettavalla tavalla. Pörssin on varmistettava toimintaansa liittyvien riskien hallinta ja toimintansa jatkuvuus kaikissa tilanteissa.

Pörssin valvontatehtävä

Pörssillä on oltava tehokkaat järjestelyt ja menettelyt sekä tarvittavat reurssit sijoituspalveluyrityksistä annetun laintämän lain ja arvopaperimarkkinalain sekä

niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten, EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen, EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen sekä pörssin sääntöjen noudattamisen valvomiseksi pörssin toiminnassa.

Säännellyn markkinan sääntöjen vähimmäisisältö

Pörssin on laadittava ja pidettävä yleisön saatavilla säänneltyä markkinaa koskevat säännöt, jotka sisältävät määräykset vähintään seuraavista asioista:

- miten kaupankäynti tapahtuu
- miten ja millä perusteilla rahoitusväline otetaan kaupankäynnin kohteeksi sekä miten ja millä perusteilla kaupankäynti rahoitusvälineellä voidaan keskeyttää tai lopettaa
- millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille sekä niiden hallinnolle ja hallinto- ja ohjausjärjestelmille tähän lakiin, arvopaperimarkkinalakiin ja niiden nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin sekä pörssin sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan
- miten ja millä perusteilla kaupankäyntiosapuolen oikeudet myönnetään ja peruutetaan
- velvoitteet, jotka johtuvat markkinalla toimivien sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten henkilökunnalle asetettavista ammatillisista vaatimuksista
- millä ehdoilla kaupankäyntiosapuoleksi voidaan hyväksyä muita jäseniä kuin sijoituspalveluyrityksiä ja luottolaitoksia
- millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia kaupankäyntiosapuolille tähän lakiin ja sen nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin sekä pörssin sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan
- millaisia seuraamuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja kaupankäyntiosapuolille voidaan pörssin sääntöjen rikkomisesta määrätä ja miten ne määrätään
- jos kaupankäynnin kohteena on johdannaissopimus, sen ehdot
- millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia kauppojen määrittämiseen ja toteuttamiseen liittyy.

Säännellyt markkinat voivat hyväksyä kaupankäyntiosapuoliksi sijoituspalveluyrityksiä, toimiluvan saaneita luottolaitoksia ja muita henkilöitä.

Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle

Pörssi saa ottaa liikkeeseenlaskijan hakemuksesta säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi arvopaperin, johon todennäköisesti kohdistuu riittävästi kysyntää ja tarjontaa ja jonka hinnanmuodostuksen voidaan siten arvioida olevan luotettavaa.

Pörssi saa ottaa säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi arvopaperin myös ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta, jos sääntelyn vaatimukset täyttyvät ja jos sama arvopaperi on jo otettu kaupankäynnin kohteeksi muulla säännellyllä markkinalla. Tällaiselle liikkeeseenlaskijalle ei saa asettaa tiedonantovelvollisuuksia pörssin säännöissä. Pörssin on ilmoitettava liikkeeseenlaskijalle arvopaperin kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta ennen kaupankäynnin aloittamista.

Pörssi saa ottaa säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi johdannaissopimuksen, jos sen hinnanmuodostus on luotettavaa, ja johdannaissopimus voidaan selvittää luotettavalla tavalla.

Muista edellytyksistä, joilla pörssi voi ottaa rahoitusvälineen säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi, säädetään rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin nojalla annetun komission asetuksessa.

Jos kaupankäynnin kohteeksi otetaan osake, joka ei ole kaupankäynnin kohteena muulla säännellyllä markkinalla, pörssin on samalla ilmoitettava Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonta voi tarvittaessa määrätä, että rahoitusvälineen ottamista kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle lykätään enintään kymmenellä perättäisellä pankkipäivällä kerrallaan, jos kohteeksi hakeva taikka se, joka toimeksiannon nojalla huolehtii kaupankäynnin kohteeksi hakemisesta, toimii sijoituspalveluyrityksistä annetun lain, arvopaperimarkkinalain tai niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti. Ennen määräyksen antamista Finanssivalvonnan on varattava päätöksen kohteelle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei asian kiireellisyydestä tai muusta erityisestä syystä muuta johdu.

Arvopaperin ottaminen pörssilistalle

Pörssi saa liikkeeseenlaskijan hakemuksesta ottaa pörssilistalle arvopaperin, joka täyttää sääntelyn vaatimukset.

Osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi voidaan ottaa pörssilistalle vain, jos kaupankäynnin kohteeksi pörssin ylläpitämälle säännellylle markkinalle on otettu tai samanaikaisesti otetaan samanlainen osake kuin se, johon arvopaperi oikeuttaa.

Osakkeen liikkeeseenlaskijan on haettava pörssilistalla olevien osakkeiden kanssa samanlajisten osakkeiden ottamista pörssilistalle vuoden kuluessa niiden liikkeeseenlaskusta, jollei liikkeeseenlaskija ole suostunut siihen, että pörssi ottaa ne pörssilistalle ilman eri hakemusta.

Liikkeeseenlaskijan on haettava samaan liikkeeseenlaskuun kuuluvat arvopaperit samanaikaisesti pörssilistalle.

Pörssi voi sijoittajien suojaamiseksi hylätä hakemuksen arvopaperin ottamisesta pörssilistalle.

Pörssin on ratkaistava hakemus arvopaperin ottamisesta pörssilistalle kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos pörssi pyytää tänä aikana hakijalta hakemuksesta lisäselvitystä, sanottu määräaika lasketaan siitä päivästä, jona pörssi vastaanottaa lisäselvityksen. Jos pörssi ei tee ratkaisua määräajassa, hakemus katsotaan hylätyksi.

Kaupankäynnin keskeyttäminen tai lopettaminen

Pörssi voi päättää keskeyttää tai lopettaa kaupankäynnin rahoitusvälineellä, jos rahoitusväline tai rahoitusvälineen arvopaperin liikkeeseenlaskija ei enää täytä pörssin sääntöjen vaatimuksia tai jos se on muutoin tarpeen pörssin toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, pörssin sääntöjen tai hyvän tavan vastaisen menettelyn vuoksi.

Pörssi voi keskeyttää tai lopettaa kaupankäynnin rahoitusvälineellä vastaavin edellytyksin myös rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijan hakemuksesta.

Pörssi ei saa kuitenkaan keskeyttää tai lopettaa kaupankäyntiä rahoitusvälineellä, jos se aiheuttaisi merkittävää haittaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle.

Pörssin on keskeytettävä tai lopetettava kaupankäynti myös rahoitusvälineeseen liittyvällä johdannaissopimuksella, jos toimenpide on tarpeen edellä tarkoitetun päätöksen tavoitteiden tukemiseksi.

Finanssivalvonnan on määrättävä kaupankäynti keskeytettäväksi tai lopetettavaksi muulla Suomessa toimivalla säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä ja organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä tai määrättävä kauppohenkilöiden sisäinen toteuttaja keskeyttämään tai lopettamaan kaupankäyntiä samalla rahoitusvälineellä tai siihen liittyvällä johdannaissopimuksella, jos keskeyttämisen tai lopettamisen syynä on epäily markkinoiden väärinkäytöstä, ostotarjous tai liikkeeseenlaskijasta tai rahoitusvälineestä ei ole julkistettu sisäpiirintietoa.

Pörssi voi pyytää Finanssivalvontaa vahvistamaan kaupankäynnin keskeytyspäätöksen. Finanssivalvonnan on tällaisen pyynnön saatuaan ilman aiheetonta viivytystä päätettävä, vahvistaako se pörssin tekemän kaupankäynnin keskeytyspäätöksen. Jos Finanssivalvonta päättää olla vahvistamatta pörssin tekemää päätöstä, pörssin on ilman aiheetonta viivytystä jatkettava kaupankäyntiä rahoitusvälineellä.

Pörssissä kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijalla on oikeus saattaa pörssin päätös Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

Pörssin on julkistettava välittömästi päätös kaupankäynnin keskeyttämisestä, lopettamisesta tai kaupankäynnin jatkamisesta rahoitusvälineellä. Lisäksi pörssin on ilmoitettava päätöksestä Finanssivalvonnalle ja, jos päätös koskee energiamarkkinoihin liittyvää johdannaissopimusta, Energiavirastolle.

Finanssivalvonnan toimivaltuudet keskeyttää, lopettaa tai kieltää kaupankäynti rahoitusvälineillä

Finanssivalvonta voi määrätä pörssin keskeyttämään tai lopettamaan kaupankäynnin tai kieltää pörssiä järjestämästä kaupankäyntiä rahoitusvälineillä, jos kaupankäynnissä, rahoitusvälineellä koskevassa tiedonantovelvollisuudessa tai kaupankäynnin kohteeksi ottamiseen liittyvää tiedonantovelvollisuutta täytettäessä toimitaan olennaisesti vastoin säännöksiä tai määräyksiä tai jos siihen on muu erityisen painava syy.

Kieltoa ei voida kuitenkaan määrätä, jos siitä aiheutuu merkittävää haittaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle. Finanssivalvonnan on ennen

päätöksen tekemistä kuultava pörssiä, jollei asian kiireellisyydestä tai muusta erityisestä syystä muuta johdu.

Kaupankäyntiosapuolen oikeudet

Pörssin on myönnettävä kaupankäyntiosapuolen oikeudet suomalaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle ja muussa ETA-valtiossa vastaavan toimiluvan saaneelle sijoituspalvelun tarjoajalle, joka täyttää laissa ja pörssin säännöissä asetetut vaatimukset.

Muulle henkilölle, jolla on kotipaikka ETA-valtiossa, on myönnettävä kaupankäyntiosapuolen oikeudet, jos henkilö täyttää pörssin säännöissä asetetut vaatimukset ja henkilön luotettavuudesta, hyvämaineisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta sekä toiminnan järjestämisestä saadun selvityksen perusteella tai muutoin on todennäköistä, ettei henkilön osallistuminen kaupankäyntiin vaaranna kaupankäynnin luotettavuutta. Henkilöllä on lisäksi oltava riittävät taloudelliset ja muut edellytykset täyttää rahoitusvälineiden kaupoista johtuvat velvollisuutensa.

Pörssi voi myöntää kaupankäyntiosapuolen oikeudet myös muulle ulkomaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle tai muulle henkilölle, jos hakija täyttää sääntelyssä asetetut vaatimukset.

Pörssin on peruutettava määräajaksi tai toistaiseksi kaupankäyntiosapuolen oikeudet, jos Finanssivalvonta sitä päätöksellään painavasta syystä vaatii. Finanssivalvonnan on ennen päätöksen tekemistä kuultava pörssiä ja kaupankäyntiosapuolta, jollei asian kiireellisyydestä tai muusta erityisestä syystä muuta johdu.

Pörssin on ilmoitettava Finanssivalvonnalle kaupankäyntiosapuolen oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta sekä vuosittain lista kaupankäyntiosapuolista.

Sopimus markkinatakauksesta

Pörssin on laadittava kirjallinen sopimus markkinatakauksesta markkinatakausstrategiaa säännellyllä markkinalla toteuttavan kaupankäyntiosapuolen kanssa. Pörssin on huolehdittava, että riittävän monet kaupankäyntiosapuolet voivat tulla sopimuksen osapuoleksi, jos tämä on perusteltua kaupankäynnin luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Sopimuksessa on sovittava ainakin:

- sitovista hintatarjouksista
- likviditeetin tarjoamisesta ja muista pörssin järjestelmään osallistumiseen liittyvistä velvoitteista
- mahdollisista hinnanalennuksesta tai muista kannustimista likviditeetin tarjoamiseksi sekä muista pörssin järjestelmään osallistumiseen liittyvistä oikeuksista.

Pörssin on valvottava, että sijoituspalveluyritys noudattaa tässä pykälässä tarkoitettua sopimusta.

Pörssin on toimitettava tieto sopimuksen sisällöstä ja tarvittavat muut tiedot Finanssivalvonnalle ilman aiheetonta viivytystä.

Algoritminen kaupankäynti

Pörssillä on oltava käytössään tehokkaat järjestelmät ja sisäiset menettelytavat, joilla:

- varmistetaan, että pörssin kaupankäyntiosapuolet testaavat algoritmista kaupankäyntiä
- ehkäistään ja hallinnoidaan algoritmisten kaupankäyntijärjestelmien aiheuttamaa tavanomaisesta poikkeavaa kaupankäyntiä.

Pörssin on varmistettava, että säännöt sen konosalipalveluista ovat avoimia, tasapuolisia ja syrjimättömiä.

Pörssin on huolehdittava siitä, että se pystyy tunnistamaan kaupankäyntiosapuolten algoritmisella kaupankäynnillä tuotetut toimeksiannot, niiden luomiseen käytetyt algoritmit ja toimeksiannoista asianmukaisesti vastaavat henkilöt. Pörssin on annettava tiedot Finanssivalvonnalle pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä.

Suora sähköinen pääsy markkinapaikalle

Pörssi voi sallia, että kaupankäyntiosapuolena oleva sijoituspalveluyritys tai luottolaitos tarjoaa suoran sähköisen pääsyn asiakkaalle.

Suoralla sähköisellä markkinoillepääsillä tarkoitetaan järjestelyä, jossa kaupankäyntiosapuoli antaa asiakkaalle luvan käyttää sen kaupankäyntikoodia siten, että asiakas voi välittää rahoitusvälineeseen liittyviä toimeksiantoja sähköisesti suoraan kauppapaikkaan.

Pörssin on huolehdittava siitä, että asiakkaisiin, joilla on suora sähköinen pääsy sen järjestelmiin, sovelletaan asianmukaisia vaatimuksia.

Pörssin kaupankäyntiosapuoli vastaa suoraa sähköistä pääsyä käyttäneen asiakkaansa toimeksiannosta ja kaupasta.

Hinnanmuutosvälit

Pörssillä on oltava asianmukaiset järjestelyt rahoitusvälineiden hinnanmuutosväleiksi. Pörssin on otettava järjestelyssä huomioon rahoitusvälineen likviditeettiluonne eri markkinoilla ja osto- ja myyntitarjousten erojen keskiarvo sekä mukautettava hinnanmuutosväli rahoitusvälineittäin.

Kaupankäynnin lyhytaikainen keskeyttäminen

Pörssillä on oltava järjestelmä ja sisäiset menettelytavat kaupankäynnin merkittävien toimintahäiriöiden välttämiseksi, jotka ovat riittävät:

- kaupankäynnin pysäyttämiseen tai rajoittamiseen väliaikaisesti, jos rahoitusvälineen hinta muuttuu merkittävästi lyhyessä ajassa säännellyllä markkinalla tai siihen liittyvällä markkinalla
- kaupankäynnin tai muun liiketoimen peruuttamiseen, muuttamiseen tai korjaamiseen.

- Pörssin on varmistettava, että kaupankäynnin pysäyttämisen tekijät luokitellaan tavalla, jossa otetaan huomioon
  - omaisuuserien likviditeetti
  - markkinamallin luonne
  - markkinamallin käyttäjien laji.

Pörssin on ilmoitettava pysäyttämisen tekijät ja niiden olennaiset muutokset Finanssivalvonnalle ilman aiheetonta viivytystä. Finanssivalvonnan on ilmoitettava tiedot edelleen Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

Pörssin on ilmoitettava kaupankäynnin keskeytyksestä Finanssivalvonnalle, jos pörssi on likviditeetillä mitattuna olennainen säännelty markkina kyseiselle rahoitusvälineelle. Finanssivalvonnan tulee ilmoittaa keskeytyksestä toimivaltaisille viranomaisille.

Tarjousten hylkääminen

Pörssillä on oltava järjestelmät ja menettelytavat hylätä tarjous, joka ylittää ennalta määritellyt kauppojen määrät ja hintojen raja-arvot tai on selvästi virheellinen.

Kauppojen selvitys

Pörssin on järjestettävä asianmukaisesti säännellyllä markkinalla tehtyjen kauppojen selvitys. Pörssin osapuolilla on oltava tosiasiallinen ja syrjimätön pääsy kauppojen selvitysjärjestelmiin.

Jos pörssi käyttää kauppojen selvitykseen arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, pörssin, mainitussa laissa tarkoitetun arvopaperikeskuksen ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Pörssin on ilmoitettava kauppojen selvitystä koskevissa järjestelyissä tapahtuvista muutoksista hyvissä ajoin etukäteen valtiovarainministeriölle, Suomen Pankille ja Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonta voi kieltää pörssiä käyttämästä kauppojen selvityksessä muussa ETA-valtiossa sijaitsevaa keskusvastapuolta tai arvopaperikeskusta, jos sen käyttäminen todennäköisesti vaarantaa kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden.

Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita arvopaperikeskus

Kaupankäyntiosapuolella on oikeus käyttää kauppojen selvitykseen myös muuta arvopaperikeskusta kuin pörssin käyttämää arvopaperikeskusta säännellyllä markkinalla tehdyistä kaupoista johtuvien velvollisuuksiensa toteuttamiseksi, jos pörssin ja mainittujen arvopaperikeskusten yhteistoiminta on järjestetty siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Jos kaupankäyntiosapuoli aikoo käyttäätoista arvopaperikeskusta, siitä on ilmoitettava etukäteen asianomaiselle pörssille, Suomen Pankille ja

Finanssivalvonnalle. Ilmoituksessa tulee esittää selvitys yhteistoimintajärjestelyistä, joilla turvataan kaupankäynnin luotettavuus ja rahoitusmarkkinoiden vakaus.

Finanssivalvonta voi kieltää kaupankäyntiosapuolta käyttämästä kauppohenkilöiden selvitykseen muuta arvopaperikeskusta, jos sen käyttäminen todennäköisesti vaarantaa kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden.

Tarjouskirjan tietojen toimittaminen Finanssivalvonnalle

Pörssin on toimitettava ilman aiheetonta viivytystä Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä tiedot tarjouskirjasta.

Kaupankäyntimaksut

Pörssin perimien maksujen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä. Pörssin on huolehdittava, että tiedot maksujen määräytymisperusteista ovat julkisesti saatavilla.

Markkinointi

Säänneltyä markkinaa ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä.

Tieto, jonka totuudenvastaisuus tai harhaanjohtavuus käy ilmi tiedon esittämisen jälkeen ja jolla saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle, on viivytyksettä oikaistava tai täydennettävä riittäväällä tavalla.

Toisen ETA-valtion pörssi

Ennen kuin toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saanut pörssiä vastaava markkinoiden ylläpitäjä voi tarjota Suomeen sijoittuneelle sijoituspalvelun tarjoajalle tai muulle henkilölle suoran mahdollisuuden käydä kauppaa säännellyllä markkinalla, on sille toimiluvan myöntäneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tehtävä asiasta ilmoitus Finanssivalvonnalle.

Kolmannen maan pörssi

Kolmannessa maassa toimiluvan saanut pörssiä vastaava markkinoiden ylläpitäjä tai kolmannen maan pörssi, saa valtiovarainministeriön luvalla tarjota Suomeen sijoittuneelle sijoituspalvelun tarjoajalle tai muulle henkilölle suoran mahdollisuuden osallistua säänneltyä markkinaa vastaavaan kaupankäyntiin.

4.4 Monenkeskiseen ja organisoituun kaupankäyntijärjestelmään sovellettavat vaatimukset

Monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää voivat ylläpitää tämän luvun mukaisesti vain pörssi, sijoituspalvelulaissa tarkoitettu

sijoituspalveluyritys ja kolmannen maan yrityksen sivuliike sekä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua luottolaitos ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike, joka ylläpitää Suomessa monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää.

Monenkeskisen tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän säännöt

Monenkeskistä ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää varten on oltava läpinäkyvät säännöt niiden rahoitusvälineiden määrittämisestä koskevista perusteista, joilla voidaan käydä kauppaa niiden järjestelmissä ja menettelytavat, joilla varmistetaan tasapuolinen ja asianmukainen kaupankäynti.

Monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on toimitettava säännöt ja niiden muutokset Finanssivalvonnalle hyvissä ajoin ennen niiden voimaantuloa.

Kaupankäynnin järjestäjän tiedonantovelvollisuus

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on annettava kaupankäynnin kohteena olevasta rahoitusvälineestä riittävästi tietoa tai muutoin varmistettava tiedon julkinen saatavuus, jotta kaupankäyntiosapuolet voivat tehdä perustellun arvion rahoitusvälineestä. Tietojen antamisessa on otettava huomioon tiedon käyttäjät ja kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen erityispiirteet.

Eturistiriitojen hallinta ja järjestelmien luotettavuus

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjällä on oltava riittävät järjestelmät ja menettelytavat, joilla se voi tunnistaa ja hallita eturistiriitoja, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa kaupankäyntijärjestelmän, kaupankäyntiosapuolten ja käyttäjien asianmukaiselle toiminnalle ja vaarantaa järjestelmän jatkuvuuden.

Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi

Monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjä voi ottaa kaupankäynnin kohteeksi rahoitusvälineen, jota koskevien tietojen saatavuus voidaan turvata. Arvopaperia ei voida ottaa kaupankäynnin kohteeksi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta, ellei arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta ole luotettavan kaupankäynnin järjestämiseksi saatavissa riittävästi tietoa.

Säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteeksi otettu arvopaperi voidaan ottaa kaupankäynnin kohteeksi muulla markkinalla arvopaperin liikkeeseenlaskijan hakemuksesta tai ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan on tehtävä monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjän kanssa arvopaperin kaupankäynnin kohteeksi ottamista koskeva kirjallinen sopimus, jossa liikkeeseenlaskija sitoutuu noudattamaan sääntöjä.

Jos arvopaperi on otettu kaupankäynnin kohteeksi ilman arvopaperin liikkeeseenlaskijan suostumusta, liikkeeseenlaskijalle ei saa asettaa

tiedonantovelvollisuutta monenkeskisen tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän säännöissä. Kun kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla otetulla arvopaperilla käydään kauppaa myös monenkeskisessä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta, liikkeeseenlaskijalla ei ole velvoitetta julkistaa sitä koskevia taloudellisia tietoja ensimarkkinoilla, jatkuvasti eikä tapauskohtaisesti kyseisessä monenkeskisessä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä.

Kaupankäyntiosapuoleksi ottaminen

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on otettava käyttöön, julkistettava ja pidettävä voimassa sekä pantava täytäntöön objektiivisiin perusteisiin perustuvat avoimet ja syrjimättömät säännöt, jotka koskevat pääsyä niiden järjestelmiin.

Kaupankäyntijärjestelmän moitteettoman ja jatkuvan toimivuuden varmistaminen

Monenkeskistä ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää varten on ylläpidettävä riittävät järjestelyt, joilla varmistetaan kaupankäyntijärjestelmän virheetön toiminta, sekä tehokkaat vara-järjestelmät, joilla voidaan varmistaa kaupankäyntijärjestelmän jatkuvuus häiriötilanteissa ja hallita toimintahäiriöihin liittyviä riskejä.

Kauppojen selvitys

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on järjestettävä asianmukaisesti monenkeskisessä ja organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä tehtyjen kauppojen selvitys ja tiedotettava kaupankäyntiosapuolille näiden velvoitteista kaupankäyntijärjestelmässä toteutettujen liiketoimien selvityksessä.

Jos monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä käyttää kauppojen selvitykseen keskusvastapuolta, kaupankäynnin järjestäjän ja arvopaperikeskuksen ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on ilmoitettava kauppojen selvitystä koskevissa järjestelyissä tapahtuvista muutoksista hyvissä ajoin etukäteen valtiovarainministeriölle, Suomen Pankille ja Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonta voi kieltää monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjää käyttämästä kauppojen selvityksessä muussa ETA-valtiossa sijaitsevaa keskusvastapuolta, muuta selvitysyhteisöä ja arvopaperikeskusta, jos sen käyttäminen todennäköisesti vaarantaa kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden.

Kaupankäyntiosapuolten vähimmäismäärä

Monenkeskisessä ja organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä on oltava vähintään kolme aktiivista kaupankäyntiosapuolta, joista jokaisen on voitava vaikuttaa muiden kanssa rahoitusvälineen hinnanmuodostukseen.

Kaupankäynnin järjestäjän valvontatehtävät

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän on järjestettävä riittävin voimavaroin luotettava valvonta varmistamaan sääntelyn mukainen toiminta. Sen on seurattava riittävän tehokkaasti annettuja, peruutettuja ja toteutettuja kauppatoimeksiantoja.

Ilmoitusvelvollisuus Finanssivalvonnalle

Monenkeskisen tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava Finanssivalvonnalle riittävät tiedot kaupankäyntijärjestelmän toiminnasta, mahdollisista sidoksista muuhun monenkeskiseen järjestelmään tai saman ylläpitäjän omistamaan kauppajon sisäiseen toteuttajaan sekä tiedot kaupankäyntijärjestelmän omistajista, osapuolista ja käyttäjistä.

Toiminnan keskeyttäminen

Valtiovarainministeriö voi määrätä monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjän keskeyttämään monenkeskisen ja organisoidun kaupankäyntijärjestelmän toiminnan määrääjäksi, jos monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjän toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta taikka jos kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden vaihdanta on häiriintynyt, ja on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen on omiaan vakavasti vahingoittamaan rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta tai vakautta taikka sijoittajien asemaa.

Markkinointi

Monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä.

Tieto, jonka totuudenvastaisuus tai harhaanjohtavuus käy ilmi tiedon esittämisen jälkeen ja jolla saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle, on viivytyksettä oikaistava tai täydennettävä riittävällä tavalla.

Toiminnan luotettavuus

Monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävällä sijoituspalveluyrityksen ja markkinoiden ylläpitäjän tulee varmistua siitä, että sillä on riittävät valmiudet hallita siihen kohdistuvia riskejä, panna täytäntöön asianmukaiset järjestelyt ja järjestelmät kaikkien sen ylläpitoon kohdistuvien merkittävien riskien havaitsemiseksi ja toteuttaa tehokkaita toimenpiteitä tällaisten riskien lieventämiseksi sekä riittävät taloudelliset resurssit sen toimintaan.

Organisoidun kaupankäynnin ja kaupan sisäisen toteuttamisen erillisuus

Sama oikeushenkilö ei saa toimia sekä organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjänä että kauppajon sisäisenä toteuttajana.

Itsenäisen markkinatakaaja käyttäminen

Organisoidun kaupankäynnin järjestäjä saa käyttää muuta sijoituspalvelun tarjoajaa kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen itsenäisenä markkinatakaajana. Itsenäisenä ei pidetä sellaista sijoituspalvelun tarjoajaa, jolla on läheiset yhteydet kaupankäynnin järjestäjään.

4.5 Pk-yritysten kasvumarkkina

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä voi pyytää Finanssivalvonnalta monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän tai sen osan rekisteröimistä pk-yritysten kasvumarkkinaksi. Finanssivalvonnan on suostuttava pyyntöön, jos Finanssivalvonta arvioi, että hakemus täyttää laissa säädetyt vaatimukset.

Yhdellä pk-yritysten kasvumarkkinalla kaupankäynnin kohteena oleva rahoitusväline voidaan ottaa kaupankäynnin kohteeksi toiselle pk-yritysten kasvumarkkinalle, jos liikkeeseenlaskijalle on tästä ilmoitettu eikä se ole sitä vastustanut. Liikkeeseenlaskijalle ei voida asettaa jälkimmäisestä tiedonantovaatimuksia tai hallinnointia koskevia vaatimuksia.

5 KAUPANKÄYNNIN LÄPINÄKYVYYS JA RAPORTOINTIPALVELUT

5.1 Rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyysvaatimukset

Kauppojen sisäisen toteuttajan ilmoitusvelvollisuus

Sijoituspalvelun tarjoajan, joka aikoo aloittaa tai lopettaa toiminnan kauppojen sisäisenä toteuttajana rahoitusvälineellä, joka on kaupankäynnin kohteena kauppapaikalla, on ilmoitettava siitä kirjallisesti hyvissä ajoin etukäteen Finanssivalvonnalle.

Finanssivalvonta voi määrätä kauppojen sisäisen toteuttajan keskeyttämään sisäisen toteuttamisen rahoitusvälineellä enintään kymmeneksi perättäiseksi pankkipäiväksi kerrallaan. Keskeytys voidaan määrätä, jos Finanssivalvonnalla on perusteltu syy epäillä, että kaupankäynnissä tai rahoitusvälinettä koskevaa tiedonantovelvollisuutta täytettäessä toimitaan vastoin lakia, tai annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai jos siihen on muu erityisen painava syy.

Finanssivalvonta voi kieltää kauppojen sisäistä toteuttajaa järjestämästä sisäistä toteuttamista rahoitusvälineellä, jos kaupankäynnissä tai rahoitusvälinettä koskevassa tiedonantovelvollisuudessa toimitaan olennaisesti vastoin lakia tai määräyksiä tai jos siihen on muu erityisen painava syy.

Rajahintatoimeksiantojen julkistamisvelvollisuus

Sijoituspalvelun tarjoajan, joka ei markkinaolosuhteiden vuoksi voi välittömästi toteuttaa asiakkaan toimeksiantoa ostaa tai myydä säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena oleva osake asiakkaan määräämään rajahintaan tai sitä parempaan hintaan, on toimeksiannon mahdollisimman pikaiseksi toteuttamiseksi

julkistettava toimeksianto välittömästi tavalla, jolla se on helposti muiden markkinaosapuolten saatavilla. Sijoituspalvelun tarjoajalla ei kuitenkaan ole julkistamisvelvollisuutta, jos asiakas antaa tästä nimenomaan poikkeavan ohjeen.

Sijoituspalvelun tarjoajan voidaan katsoa julkistaneen toimeksiannon, jos sijoituspalvelun tarjoaja on välittänyt sen julkistettavaksi kauppapaikalla.

Kauppapaikan toimeksiannon toteutus

Kaupankäyntivelvollisuuden piiriin kuuluvien rahoitusvälineiden osalta kauppapaikkojen ja kauppojen sisäisten toteuttajien on asetettava vähintään vuosittain maksutta yleisön käyttöön tiedot liiketoimien toteuttamisen laadusta kyseisessä kauppapaikassa.

Sen jälkeen, kun toimeksianto on toteutettu asiakkaan lukuun, sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle, missä toimeksianto toteutettiin. Säännönmukaisesti annettaviin tietoihin on sisällyttävä yksityiskohtaiset tiedot toteuttamisen hinnasta, kustannuksista, nopeudesta ja todennäköisyydestä yksittäisten rahoitusvälineiden osalta.

Hyödykejohdannaisia ja päästöoikeuksia koskevat tiedot

Pörssin, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on julkistettava yleisölle viikoittain tiedot ylläpitämänsä kaupankäynnin kohteena olevien hyödykejohdannaisten tai päästöoikeuksien ja niiden johdannaisten kokonaispositioista. Tiedot on lisäksi toimitettava Finanssivalvonnalle ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

Tiedot on julkistettava ja annettava viranomaisille tiedoksi ainoastaan, jos sekä henkilöiden määrä että heidän avoimet positionsa ylittävät säädetyt vähimmäiskynnysarvot.

Pörssin, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on toimitettava Finanssivalvonnalle päivittäin täydellinen erittely ylläpitämänsä kaupankäynnin kohteena olevien hyödykejohdannaisten, päästöoikeuksien ja niiden johdannaisten positioista, joita kullakin jäsenellä, kaupankäyntiosapuolella, asiakkaalla ja näiden asiakkaalla on kyseisessä kauppapaikassa.

Säänneltyjen markkinoiden ja monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien jäsenten tai kaupankäyntiosapuolten ja organisoitujen kaupankäyntijärjestelmien asiakkaiden tulee ilmoittaa kauppapaikkaa ylläpitävälle sijoituspalveluyritykselle tai markkinoiden ylläpitäjälle vähintään päivittäin yksityiskohtaiset tiedot positioista, jotka ovat niiden hallussa kyseisessä kauppapaikassa kaupankäynnin kohteena olevien sopimusten kautta, sekä positioista, joita pitävät hallussaan niiden asiakkaat ja näiden asiakkaiden asiakkaat aina loppuasiakkaaseen saakka.

Sijoituspalveluyrityksen, joka käy kauppaa hyödykejohdannaisilla, päästöoikeuksilla tai niiden johdannaissilla kauppapaikan ulkopuolella, on toimitettava kauppapaikan

toimivaltaiselle viranomaiselle tai toimivaltaiselle keskusviranomaiselle päivittäin täydellinen erittely omista hyödykejohdannaispositioistaan, päästöoikeuspositioistaan sekä niiden johdannaisiin ja niitä taloudelliselta kannalta vastaaviin OTC-sopimuksiin liittyvistä positioistaan, kuten myös positioista, joita pitävät hallussaan niiden asiakkaat ja näiden asiakkaiden asiakkaat aina loppuasiakkaaseen saakka.

5.2 Oikeus tarjota raportointipalveluja

Raportointipalvelun tarjoajana saa toimia vain toimiluvan saanut yritys sekä ulkomainen ETA-raportointipalvelun tarjoaja.

Lisäksi raportointipalvelua saa tarjota pörssi sekä kauppapaikkaa ylläpitävä sijoituspalveluyritys. Oikeus raportointipalvelun tarjoamiseen on sisällytettävä palvelun tarjoajan toimilupa.

Finanssivalvonta myöntää hakemuksesta toimiluvan raportointipalvelun tarjoamiseen.

Toimiluvan rekisteröinti

Finanssivalvonnan on ilmoitettava raportointipalvelun tarjoajan toimilupa rekisteröitäväksi kaupparekisteriin sekä tiedoksi Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

Perustettavalle raportointipalvelun tarjoajalle ja kotipaikan Suomeen siirtävälle eurooppayhtiölle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla, kun yritys rekisteröidään.

Finanssivalvonta pitää raportointipalvelujen tarjoajista julkista rekisteriä, johon merkitään tiedot niistä palveluista, joiden tarjoamiseen raportointipalvelun tarjoajalla on toimilupa.

Toiminnan aloittaminen

Raportointipalvelun tarjoaja voi aloittaa toimintansa, jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty ja, jos toimilupa on myönnetty perustettavalle yritykselle, raportointipalvelun tarjoaja on rekisteröity.

5.3 Raportointipalvelun tarjoajan toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset

Hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoajan toiminnan järjestäminen

Hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoajan on järjestettävä toimintansa siten, että se voi julkistaa tiedot niin reaaliaikaisesti kuin se on teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Tiedot on annettava maksutta käyttöön 15 minuuttia julkistamisen jälkeen. Tiedot on annettava siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti ja syrjimättömästi ja tietojen on oltava yhdisteltävissä toisilta tarjoajilta saataviin, vastaaviin tietoihin.

Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan on järjestettävä toimintansa siten, että se voi kerätä ja konsolidoida jatkuvaksi sähköiseksi tietovirraksi kaupankäyntiin liittyvät tiedot sekä asettaa ne yleisön saataville niin reaaliaikaisesti kuin on teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Tiedot on annettava maksutta käyttöön 15 minuuttia julkistamisen jälkeen. Tiedot on annettava siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti ja syrjimättömästi. Tietojen on oltava yhteensopivia ja sellaisessa muodossa, että markkinaosapuolet voivat käyttää niitä helposti.

6 SALASSAPITOVOLVOLLISUUS JA ERITYISET TOIMIVALTUUDET

Salassapitovelvollisuus

Henkilö, joka tehtäviä suorittaessaan tai pörssin toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muutoin paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistavaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Hyödykejohdannaisia koskevat erityiset toimivaltuudet

Finanssivalvonta asettaa positiolimiitit (raja-arvot) hyödykejohdannaisille, jotka ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä tai tällaisia hyödykejohdannaisia taloudelliselta kannalta vastaaville johdannaisille ja voi vaatia valvottavaa, muuta finanssimarkkinoilla toimivaa ja muuta henkilöä noudattamaan positiolimiittia, vähentämään omistustaan tai positioitaan em. rahoitusvälineissä sekä kieltämään näiden hankkimisen.

7 JOUKKORAHOITUKSEEN LIITTYVIÄ NÄKÖKOHTIA

Rahoitusmarkkinoiden välineet sääntely tuo muutoksia myös joukkorahoituksena tunnettuun tapaan vastikkeellisen laina- ja sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen hankkimisesta, tarjoamisesta ja ammattimaisesta välittämisestä elinkeinotoiminnan rahoittamiseksi.

Säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen lainamuotoiseen joukkorahoitukseen, jossa velallisena on kuluttaja.

Joukkorahoituksen saajan tiedonantovelvollisuus on normaali ja muussa sääntelyssä määritetty, jos sijoitusmuotoisessa joukkorahoituksessa tarjotaan ja välitetään arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettuja arvopapereita.

Joukkorahoitusta koskevassa sääntelyssä keskeisillä määritelmillä tarkoitetaan:

- **lainamuotoisella joukkorahoituksella** vastiketta vastaan harjoitettavaa luoton hankkimista, tarjoamista tai luotonvälitystä muulla kuin rahoitusvälineellä, jossa velkasuhde syntyy joukkorahoituksen saajan ja joukkorahoituksen välittäjän asiakkaan välille
- **sijoitusmuotoisella joukkorahoituksella** oman tai vieraan pääoman ehtoista sijoitusta, rahoitusvälinettä tai muuta kuin arvopaperimarkkina- tai arvopaperimarkkinalla tarkoitettua arvopaperia koskevassa merkintä- tai sijoitussopimuksessa taikka niihin rinnastettavassa sopimuksessa määritellyn suuruisen omistus- tai velkaosuuden taikka muun vastikkeellisen osuuden hankkimiseksi, tarjoamiseksi tai välittämiseksi joukkorahoituksen saajasta
- **rekisteröidyllä joukkorahoituksen välittäjällä** elinkeinonharjoittajaa, joka ei ole luottolaitos, maksulaitos, sijoituspalveluyritys, arvopaperikeskus tai sijoituspalvelulain tarkoittama henkilö, eikä vaihtoehtorahastojen hoitaja ja joka ammattimaisesti välittää laina- tai sijoitusmuotoista joukkorahoitusta muilla kuin rahoitusvälineillä;
- **toimiluvallisella joukkorahoituksen välittäjällä** sijoituspalveluyritystä, luottolaitosta, maksulaitosta, arvopaperikeskusta, vaihtoehtorahastojen hoitajaa ja sijoituspalvelulain tarkoittama henkilö
- **joukkorahoituksen saajalla** sellaista joukkorahoituksella varoja hankkivaa yritystä, joka ei ole pörssiyhtiö, tai muuta yhteisöä tai säätiötä

Rekisteröitymisvelvollisuus

Muu kuin toimiluvallinen joukkorahoituksen välittäjä saa välittää joukkorahoitusta muilla kuin rahoitusvälineillä, jos se on rekisteröitynyt tämän luvun mukaisesti Finanssivalvonnan ylläpitämään joukkorahoituksen välittäjien rekisteriin.

Toimiluvallisen joukkorahoituksen välittäjän oikeus välittää laina- tai sijoitusmuotoista joukkorahoitusta

Toimiluvallinen joukkorahoituksen välittäjä voi toimilupansa puitteissa tarjota laina- tai sijoitusmuotoista joukkorahoitusta.

Joukkorahoituksen välitystä sijoituspalvelulaissa tarkoitetuilla rahoitusvälineillä voi tarjota myös toimiluvan saanut henkilö, joka sääntelyn tarkoittamalla tavalla ainoastaan vastaanottaa ja välittää edellä mainittuja rahoitusvälineitä.

Toimiluvallisen joukkorahoituksen välittäjän on ilmoitettava Finanssivalvonnalle, kun se aloittaa tai lopettaa joukkorahoituksen välittäjänä toimimisen.

Joukkorahoituksen välittäjän menettelytavat sekä velvollisuudet sijoittajaa kohtaan

Joukkorahoituksen välittäjän on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti, ammattimaisesti ja asiakkaan edun mukaisesti.

Sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen välittämisessä rahoitusvälineillä on noudatettava sijoituspalvelulain säännöksiä soveltuvin osin.

Eryteisesti rekisteröityneen joukkorahoituksen välittäjän on noudatettava:

- hyvää joukkorahoitustapaa
- sijoituspalvelulain säännöksiä eturistiriitatilanteiden hallinnasta

- sijoituspalvelulain säännöksiä asiakasta koskevien tietojen hankkimisesta, jos sijoitus ylittää 2000 euroa, säännöksiä tiedonantovelvollisuudesta, säännöksiä liiketoimista ja palveluista säilytettävistä tiedoista, säännöksiä puhelujen ja sähköisten viestien tallentamisesta ja säännöksiä asiakasvalitusten käsittelystä.

Jos rekisteröitynyt joukkorahoituksen välittäjä hallinnoi asiakasvaroja, sen on järjestettävä sen haltuun luovutettujen asiakasvarojen säilyttäminen ja käsittely luotettavalla tavalla. Joukkorahoituksen välittäjän on erityisesti huolehdittava siitä, että:

- asiakasvarat pidetään erillään sen omista varoista
- asiakasvaroista pidetään kirjaa siten, että kunkin asiakkaan asiakasvarat on eritelty muiden asiakkaiden varoista
- asiakasvarat talletetaan Suomessa tai muussa ETA-valtiossa toimiluvan saaneessa talletuspankissa olevalle pankkitilille.

Joukkorahoituksen välittäjän, joka on rekisteröitynyt, ei tarvitse liittyä sijoituspalvelulain sijoittajien korvausrahastoon.

